

**WWW.AKOEDU.IR**

**اولین و با کیفیت ترین**

**کلاسی های vip کنکور**  
**آگادمی کنکور** در ایران



جهت دریافت برنامه ی شخصی سازی شده یک **هفته ای**  
**رایگان** کلیک کنید و یا به شماره ی ۰۹۰۲۵۶۴۶۲۳۴ **عدد ۱**  
را ارسال کنید.

### ۱۵۰ تست فنون ۳ - اختیارات شاعری ۲ وزنی

- ۱ در ابیات زیر به ترتیب، چند اختیار شاعری «زبانی» و چند اختیار شاعری «وزنی»، به کار رفته است؟
- (الف) سوسن کافور بوی گلبن گوهر فروش / زمی ز اردیبهشت گشته بهشت برین  
(ب) نام او در تمامی اعصار / بر لب عاشقان حق جاری است  
(پ) نماوند تیری در ترکش قضا که فلک / سوی دلم به سر انگشت امتحان نگشود
- (۱) هفت - چهارده (۲) هشت - پانزده (۳) هفت - پانزده (۴) هشت - چهارده

- ۲ توضیحات داده شده در برابر چند بیت، درست است؟
- (الف) هستی و نیستی چو شمع پرتوی از خیال توست / با شب من تو آمدی با سحرم تو می‌روی  
(وزن: همسان دولختی - سه اختیار زبانی - دو اختیار وزنی)  
(ب) خراب‌حالی ما لشکری نمی‌خواهد / بس است آمدن و رفتن نفس ما را  
(وزن: ناهمسان دولختی - چهار اختیار زبانی - دو اختیار وزنی)  
(پ) به هر دل آتشی از روی دلبر افتاده است / سپند ماست که از چشم مجمر افتاده است  
(وزن: ناهمسان - هفت اختیار زبانی - چهار اختیار وزنی)  
(ت) فتنه به بازار عشق بر سر کار است از آنک / راستی کار او جز خم موی تو نیست  
(وزن: همسان دولختی - شش اختیار زبانی - سه اختیار وزنی)  
(ث) دست کسی بر نرسد به شاخ هویت تو / تا رگ نخلیت او ز بیخ و بن بر نکنی  
(وزن: همسان - اختیار زبانی ندارد - سه اختیار وزنی)
- (۱) ۲ (۲) ۴ (۳) ۵ (۴) ۳

- ۳ در بیت کدام گزینه، بیش‌ترین «اختیارات شاعری»، به کار رفته است؟
- (۱) گرچه چون شانه مرا دست ز کار افتاده است / پنجه در پنجه‌ی آن زلف معتبر دارم  
(۲) شاهد خودبینی خوبان درین بستان‌سرا / بر سر زانوی گل آینه‌ی شب‌نم بس است.  
(۳) آب چون آتش عودافروز است / باد چون خاک عبیرآگین است  
(۴) ای نسیم سحر آرامگه یار کجاست / منزل آن مه عاشق‌کش عیار کجاست

- ۴ در دو بیت زیر، جمعاً به ترتیب، چند اختیار شاعری «وزنی» و چند اختیار شاعری «زبانی» به کار رفته است؟
- (الف) «هر جا که قدم نهی تو بر روی زمین / آن مردمک چشم نگاری بوده است»  
(ب) «عشق تو سوخت خرمن خردم / باد تو برد دانه و کاهم»
- (۱) هشت - شش (۲) شش - شش (۳) هشت - هفت (۴) هفت - هفت



- ۵ در دو بیت زیر، به ترتیب، از چند اختیار شاعری «وزنی» و چند اختیار شاعری «زبانی»، استفاده شده است؟
- اغلط محمد ساقی نبود جامی بود / پر از شراب و خدا بود ساقی ابرار  
چه ریخت ساقی تقدیس بر سر جرجیس / که غم نخورد و نترسید ز آتش کفار
- (۱) هشت - شش (۲) هفت - شش (۳) هشت - هفت (۴) هفت - هفت

- ۶ با توجه به بیت «ناصرم گفتم به جز غم چه هنر دارد عشق/ گفتم ای خواجه‌ی عاقل هنری بهتر از این» کدام گزینه به جهت اختیارات وزنی یا زبانی در آن به کار رفته است؟
- (۱) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن (وزنی)  
(۲) بلند بودن هجای پایانی در هجای پایانی مصراع نخست (وزنی)  
(۳) ابدال فع لن به جای فَعِلن در رکن آخر مصراع نخست (وزنی)  
(۴) تغییر کمیت مصوت از بلند به کوتاه

- ۷ رکن اول و آخر در همه‌ی گزینه‌ها مشمول اختیار وزنی شده‌است، به جز گزینه‌ی .....  
(۱) هر که در آتش عشقش نبود طاقت سوز/ گو به نزدیک مرو که آفت پروانه پر است  
(۲) همه عالم صنم چین به حکایت گویند/ صنم ماست که در هر خم زلفش چینی است  
(۳) نام سعدی همه جا رفت به شاهدبازی/ وین نه عیب است که در ملت ما تحسینی است  
(۴) از خیال تو به هر سو که نظر می‌کردم/ پیش چشمم در و دیوار مصور می‌شد

- ۸ با توجه به بیت زیر، از دیدگاه «عروض و قافیه» کدام مورد نادرس است؟
- «ای ظلمت شب پرده‌ی خورشید جمالت / وی کوکبه‌ی صبح جلودار جلالت»  
(۱) وزن بیت «مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فعولن» است.  
(۲) در بیت اختیاری شاعری «تغییر کمیت مصوت» وجود دارد.  
(۳) «جمالت و جلالت» واژه‌ی قافیه و «ت» حرف روی است.  
(۴) قافیه‌ی بیت براساس قاعده‌ی ۲ و تبصره‌ی ۱ آمده است.

- ۹ در بیت زیر همه‌ی اختیارات شاعری یافت می‌شود، به جز:
- «چون گل و می دمی از پرده برون آی و درآ / که دگر باره ملاقات نه پیدا باشد»  
(۱) قلب (۲) ابدال  
(۳) تغییر کمیت مصوت‌ها (۴) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

- ۱۰ در کدام بیت «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه، کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند و ابدال» همگی یافت می‌شود؟
- (۱) قوت بازوی پرهیز به خوبان مفروش / که در این خیل حصاری به سواری گیرند  
(۲) رقص بر شعر نر و ناله‌ی نی خوش باشد / خاصه رقصی که در آن دست نگاری گیرند  
(۳) حافظ ابنای زمان را غم مسکینان نیست / زین میان گر بتوان به که کناری گیرند  
(۴) خوش گرفتند حریفان سر زلف ساقی / گر فلکشان بگذارند که قراری گیرند

- ۱۱ با توجه به عروض و قافیه کدام گزینه، در مورد رباعی زیر غلط ذکر شده است؟
- «بازار قبول گل چو شد خوش خوش تیز / گفتم که به باغ در شو ای دلبر خیز  
گل گفت که آب قدمش خیره مریز / ما دست گلابگر گرفتیم و گریز»
- ۱) ابیات را می‌توان به دو صورت دسته‌بندی هجایی کرد.
  - ۲) در بیت اول از اختیار شاعری ابدال استفاده شده است.
  - ۳) در بیت دوم شاعر دو بار مصوت کوتاه را بلند تلفظ کرده است.
  - ۴) قافیه‌ی رباعی براساس قاعده ۲ آمده است و حرف روی «ز» است.

- ۱۲ بیت زیر فاقد کدام «اختیار شاعری» است؟
- «هر که در سایه‌ی تو باشد نیست / روز او را به آفتاب نیاز»
- ۱) ابدال
  - ۲) حذف همزه
  - ۳) بلند بودن هجای پایان مصراع
  - ۴) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

- ۱۳ در همه‌ی ابیات هر دو اختیار «وزنی و زبانی» وجود دارد، به جز:
- ۱) گره به باد مزین گرچه بر مراد رود / که این سخن به مثل باد با سلیمان گفت
  - ۲) حافظ ار آب حیات ازلی می‌خواهی / منبعش خاک در خلوت درویشان است
  - ۳) مستم کن آن چنان که ندانم ز بی‌خودی / در عرصه‌ی خیال که آمد کدام رفت
  - ۴) زنه‌ار از آن عبارت شیرین دل‌فریب / گویی که پسته‌ی تو سخن در شکر گرفت

- ۱۴ با توجه به بیت زیر، همه‌ی موارد مطرح شده درست است، به جز.....
- «جهان بر ابروی عید از هلال و سمه کشید / هلال عید در ابروی یار باید دید»
- ۱) سه بار حذف همزه دارد.
  - ۲) دو بار تغییر کمیت مصوت از بلند به کوتاه دارد.
  - ۳) ابدال دارد.
  - ۴) از اختیار بلند بودن هجای پایانی نیز استفاده شده است.

- ۱۵ در بیت «گردی از رهگذر دوست به کوری رقیب / بهر آسایش این دیده‌ی خوبار بیار» کدام اختیار شاعری یافت نمی‌شود؟
- ۱) بلند بودن هجای پایان مصراع
  - ۲) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند
  - ۳) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن
  - ۴) ابدال

- ۱۶ در کدام بیت، اختیار وزنی قلب به کار رفته است؟
- ۱) ماهی و چون عیان شوی شمع هزار مجلسی / سروی و چون روانشوی عشق هزار لشکری
  - ۲) از سر رشک سوختم زان همه سوزم از درون / با همه آب ساختی زان همه آبی از تری
  - ۳) سینه‌ی خاقانی اگر پاک بشویی از غبار / پیش خدایگان تو را بیش کند ثناگری
  - ۴) هم شکری تو هم نمک با تو چه نسبت آب را / چند به رغم دوستان دشمن خویش پروری

۱۷ در همهی ابیات دو اختیار وزنی «فاعلاتن به جای فعلاتن و ابدال» وجود دارد؛ به جز:

- ۱) آب رخ پیش ما کسی دارد / که بود خاک آستان شما
- ۲) اگر آن آبرو است و پیشانی / نکشد هیچ کس کمان شما
- ۳) می کند مرغ جان ما پرواز / دم به دم سوی آشیان شما
- ۴) چه بود گر به ما رساند باد / بویی از طرف بوستان شما

۱۸ در کدام ابیات به ترتیب از اختیار شاعری «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند»، «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه»، «قلب» و «ابدال» استفاده شده است؟

- الف) چون که خلیلی بدهام عاشق آتشکدهام / عاشق جان و خردم دشمن نقش و ثنم  
 ب) گفت چگونه ای از این عارضه‌ی گران بگو / کز تنکی ز دیده‌ها رود تن تو در خفا  
 ج) شش جهتم از رخ تو وز نظر فرخ تو / هفت فلک را بدهد خوبی و کش خوبی و کش  
 د) بیست چو خورشید اگر تابد اندر شب من / تا تو قدم در نهنی خود سحری می‌نشود  
 ه) گفتم تو کیستی گفت مراد همه / گفتم من کیستم گفت مراد
- ۱) ج - الف - ب - هر    ۲) ج - ه - الف - د    ۳) الف - ج - د - ب    ۴) ه - د - الف - ب

۱۹ شاعر در دو بیت زیر، به ترتیب چند بار از اختیارات «وزنی» و «زبانی» استفاده کرده است؟

- دردی از حسرت دیدار تو دارم که طیب / عاجز آمد که مرا چاره‌ی درمان تو نیست  
 آخر ای کعبه‌ی مقصود کجا افتادی / که خود از هیچ طرف حدّ بیابان تو نیست؟
- ۱) ۵ - ۷    ۲) ۴ - ۶    ۳) ۴ - ۷    ۴) ۵ - ۶

۲۰ در همهی ابیات، به استثنای بیت ..... شاعر از اختیار شاعری «ابدال» استفاده کرده است.

- ۱) خوشا وقت صبح، خوشا می خوردنا / روی نشسته هنوز، دست به می بردنا
- ۲) گردان در پیش روی بابزن و گردنا / ساغرت اندر یسار، باده‌ات اندر یمین
- ۳) سوسن کافوربوی، گلبن گوهرفروش / وز مه اردیبهشت کرده بهشت برین
- ۴) باد عبیر افکند در قدح و جام تو / ابر گهر گسترده در قدم و گام تو

۲۱ با توجه به بیت «اگر شراب خوری جرعه‌ای فشان بر خاک / از آن گناه که نفعی رسد به غیر چه پاک» کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) اختیار وزنی آوردن هجای کشیده به جای بلند در پایان مصراع دارد.
- ۲) حذف همزه دارد (اختیار زبانی)
- ۳) قلب دارد (اختیار وزنی)
- ۴) ابدال دارد (اختیار وزنی)

۲۲ در کدام گزینه اصلاً اختیار شاعری صورت نگرفته است؟

- ۱) بشنو از نی چون حکایت می‌کند / از جدایی‌ها شکایت می‌کند
- ۲) کز نیستان تا مرا ببریده‌اند / از نفیرم مرد و زن نالیده‌اند
- ۳) سینه خواهم شرحه شرحه در فراق / تا بگویم شرح درد اشتیاق
- ۴) هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش / باز جوید روزگار وصل خویش

۲۳

در کدام بیت اختیار وزنی ابدال به کار رفته است؟

- ۱) دمی با غم به سر بردن جهان یکسر نمی‌ارزد/ به می بفروش دلق ما کزین بهتر نمی‌ارزد
- ۲) حافظا گر نروی از در او هم روزی/ گذری بر سرت از گوشه کناری بکند
- ۳) طایر دولت اگر باز گذاری بکند/ یار باز آید و با وصل قراری بکند
- ۴) گر بود عمر به میخانه رسم بار دگر/ به جز از خدمت رندان نکنم کار دگر

۲۴

در بیت زیر هیچ یک از اختیارات شاعری یافت نمی‌شود، به جز:

- «کیست که پیغام من به شهر شروان برد/ یک سخن از من بدان مرد سخن‌دان برد»
- ۱) بلند بودن هجای پایان مصراع
  - ۲) اختیار بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه
  - ۳) قلب
  - ۴) ابدال

۲۵

در کدام گزینه اختیار وزنی ابدال به کار نرفته است؟

- ۱) یار با ماست چه حاجت که زیادت طلبیم/ دولت صحبت آن مونس جان ما را بس
- ۲) چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست/ سخن‌شناس نه ای جان من خطا اینجاست
- ۳) می‌کوش به هر ورق که خوانی/ کان دانش را تمام دانی
- ۴) یاد باد آن که ز ما وقت سفر یاد نکرد/ به وداعی دل غم‌دیده‌ی ما شاد نکرد

۲۶

با توجه به بیت زیر همهی موارد از دیدگاه «عروض و قافیه» درست است؛ به جز:

- «در نمازم خم ابروی تو در یاد آمد / حالتی رفت که محراب به فریاد آمد»
- ۱) وزن بیت «فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن» است.
  - ۲) در بیت فوق قافیه براساس قاعده‌ی ۲ آمده است.
  - ۳) شاعر از اختیارات شاعری «ابدال» و حذف همزه استفاده کرده است.
  - ۴) در مصراع اول دو بار و در مصراع دوم یک بار، «حذف همزه» صورت گرفته است.

۲۷

در کدام بیت، اختیار شاعری وزنی و زبانی هر دو وجود دارد؟

- ۱) کس نیست که دل سوی من آرد / تا غصه روزگار گویم
- ۲) تنگ چشمان نظر به میوه کنند / ما تماشاکنان بستانیم
- ۳) چه کند بنده که بر جور تحمل نکند / بار بر گردن و سر بر خط فرمان بودم
- ۴) که در آموختش آن لطف و بلاغت کان روز / مردم از عقل بدر برد که او دانا شد

۲۸

در کدام بیت دو بار اختیار وزنی «ابدال» به کار رفته است؟

- ۱) غنچه هم‌چون دل من با لب تو/ لاله هم‌چون رخ تو در دل من
- ۲) عندلیب آمده در مدحت شاه/ رایگان هم‌چو سنایی به سخن
- ۳) بر گریبان پر از ماه تو شاخ/ انجم‌افشانان دامن دامن
- ۴) او چه ماند به فلان و به فلان؟! / او و تأیید و جهانی دشمن

۲۹ در بیت‌های زیر، به ترتیب، چند بار از «اختیارات وزنی» و «اختیارات زبانی» استفاده شده است؟

- دلیرا، نازده در مار سر زلف تو دست / چه زند کژدم هجران تو چندین نیشم؟  
هم‌چون دف می‌خورم از دست جفای تو قفا / چنگ‌وار از غم هجران تو سر در پیشم»
- (۱) پنج - سه (۲) شش - چهار (۳) شش - سه (۴) پنج - چهار

۳۰ در کدام بیت اختیار وزنی ابدال وجود دارد؟

- (۱) بر افسر شاهان سرافراز نشیند / هر گرد که از گوشه دامان تو برخاست  
(۲) چندین هزار صید فتد از قفای تو / هر گه که التفات کنی بر قفای خویش  
(۳) یکباره سبک بار شد از غصه دوران / آن را که بجز رطل گران هیچ ندادند  
(۴) پای مجنون به در خیمه لیلی نرسد / تا به سر طی نکنی راه بیابانی چند

۳۱ بحرهای «مقارب، رمل، رجز و هزج» به ترتیب، مربوط به کدام ابیات است؟

- (الف) نردبان این جهان ما و منی است / عاقبت این نردبان بشکستی است  
(ب) مرا نه سر نه سامان آفریدند / پریشانم پریشان آفریدند  
(ج) بازای و بر چشمم نشین ای دلستان نازنین / که آشوب و فریاد از زمین بر آسمانم می‌رود  
(د) جهان را بلندی و پستی تویی / ندانم چه‌ای هر چه هستی تویی
- (۱) ج، ب، د، الف (۲) ج، ب، الف، د (۳) د، الف، ج، ب (۴) د، ب، ج، الف

۳۲ بیت زیر، فاقد کدام اختیارات شاعری است؟

- «طهارت از نه به خون جگر کند عاشق / به قول مفتی عشقش درست نیست نماز»
- (۱) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه، قلب (۲) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه، ابدال  
(۳) حذف همزه، بلند بودن هجای پایان مصراع (۴) حذف همزه، کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند

۳۳ در بیت زیر، همه‌ی اختیارات شاعری یافت می‌شود؛ به‌جز:

- گذار بر ظلمات است خضر راهی کو / مباد کاتش محرومی آب ما ببرد»
- (۱) ابدال (۲) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند  
(۳) حذف همزه (۴) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

۳۴ در بیت‌های زیر چند بار از «اختیارات وزنی» استفاده شده است؟

- «نشود در خم ابروی سیاهش پیوست / آن‌که پیوند من سوخته بگسیخته است  
تا زدی در دل من خیمه به اقبال غمت / شادی از جان من غم‌زده بگریخته است»
- (۱) هفت (۲) شش (۳) پنج (۴) چهار

۳۵ در همه‌ی ابیات اختیارات وزنی و زبانی هر دو وجود دارد بجز:

- (۱) خادم دیر مغانم هنری بهتر از این / بی‌خبر از دو جهانم خبری بهتر از این  
(۲) مردم زیرزمین رفتن او پندارند / کافتابی است که بر اوج برین می‌گذرد  
(۳) به بوستان جمالت بهار بسیار است / ولیک با گل وصل تو خار بسیار است  
(۴) سعدیا در کوی عشق از پارسایی دم مزن / هر متاعی را خریداری است در بازار خویش

۳۶

در کدام بیت فقط اختیار وزنی وجود دارد؟

- ۱) جمال کعبه چنان می‌دواندم به نشاط / که خارهای مغیلان حریر می‌آید
- ۲) ز چشم خلق فتادم هنوز و ممکن نیست / که چشم شوخ من از عاشقی حذر گیرد
- ۳) سعدیا گوشه نشینی کن و شاهد بازی / شاهد آن است که بر گوشه نشین می‌گذرد
- ۴) بشنو نفسی دعای سعدی / گرچه همه عالمت دعاگوست

۳۷

در کدام گزینه به وزن بیت «درمانده‌ام که از تو شکایت کجا برم / هم با تو گر ز دست تو دارم شکایتی» اشاره شده است؟

- ۱) مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن
- ۲) مستفعلن مفاعله مستفعلن فعل
- ۳) مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن
- ۴) مستفعل مستفعلن مستفعل فع

۳۸

وزن کدام گزینه «مستفعل فاعلات مستفعل» است؟

- ۱) گر تو در آینه تأمل کنی / صورت خود باز به ما ننگری
- ۲) گوش دل رفته به آواز سماع / نتوانم که نصیحت شنوم
- ۳) وین عشق تو در من آفریده‌ستند / هرگز نرود ز زعفران زردی
- ۴) باری به حکم کرم بر حال ما بنگر / کافتد که بار دگر بر خاک ما گذری

۳۹

کدام گزینه با بیت «اگر تو برفکنی در میان شهر نقاب / هزار مؤمن مخلص درافکنی به عقاب» هم‌وزن است؟

- ۱) باز چه شد تو را دلا باز چه مکر اندری / یک نفسی چو بازی و یک نفسی کبوتری
- ۲) عرصه‌ی دل بی‌کران گم شده در وی جهان / ای دل دریا صفت سینه بیابان کیست
- ۳) رقیب کیست که در ماجرای خلوت ما / فرشته ره نبرد تا به اهرمن چه رسد
- ۴) ای تن و جان بنده‌ی او بند شکر خنده‌ی او / عقل و خرد خیره‌ی او دل شکر آکنده‌ی او

۴۰

در کدام گزینه به وزن بیت «در من منگر تا دگران چشم ندارند / کز دست گدایان نتوان کرد ثوابی» اشاره شده است؟

- ۱) مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن
- ۲) مفعول مفاعیلن فعولن
- ۳) مفعول مفاعیل مفاعیل فعل
- ۴) مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن

۴۱

کدام یک از ابیات زیر در وزن «مفتعلن فاعلات مفتعلن فع» سروده شده است؟

- ۱) از تو بریدن صنما روی نیست / زان‌که چو رویت به جهان روی نیست
- ۲) ز آب رخس ناگهان خرمن من سیل برد / دود برآمد ز دل سوخته شد کاه من
- ۳) تنگ نبات چون بود؟ لب بگشا که هم‌چنین / آب و حیات چون رود؟ خیز و بیا که هم‌چنین
- ۴) خال بناگوش او ز گوشه‌نشینان / برد چنان دل که گوشواره ندانست

۴۲

کدام گزینه با بیت «به حسن خلق و وفا کس به یار ما نرسد / تو را در این سخن انکار کار ما نرسد» هم‌وزن است؟

- ۱) غافل مباش از عاقلی دریاب اگر صاحب‌دلی / باشد که نتوان یافتن دیگر چنین ایام را
- ۲) آخر چه بلایی تو که در وصف نیایی؟ / بسیار بگفتیم و نکردیم بیانت
- ۳) به زیر سنگ لحد استخوان پیکر ما / چو گندمی است که از آسیاب می‌گذرد
- ۴) معلم گو ادب کم کن که من ناجنس شاگردم / پدر گو پند کم‌تر ده که من ناهل فرزندم



۴۳ در کدام گزینه به وزن بیت «در حلقه‌ی کارزار جان دادن / بهتر که گریختن به نامردی» اشاره شده است؟

- (۱) مفعول مفاعیل مفاعیل فعل  
(۲) مفعول مفاعیل مفاعیلن  
(۳) مفعول مفاعیلن فعولن  
(۴) مفاعیلن مفاعیلن فعولن

۴۴ کدام بیت بر وزن «مستفعل مستفعل مستفعل مستف» سروده شده است؟

- (۱) تو نه مثل آفتابی، که حضور و غیبت افتد / دگران روند و آیند و تو هم چنان که هستی  
(۲) اشک غمناز من از سرخ برآمد چه عجب / خجل از کرده‌ی خود پرده‌داری نیست که نیست  
(۳) سر تا به قدم جمله هنر دارد و خوبی / عیبش همه آن است که با بنده نسازد  
(۴) گرت کسی پیرستد ملامتش نکنم من / تو هم در آینه بنگر که خویشتن پیرستی

۴۵ کدام گزینه بر وزن «مفتعلن فاعلات مفتعلن فع» سروده شده است؟

- (۱) شربت زهر ار تو دهی نیست تلخ / کوه احد گر تو نهی نیست بار  
(۲) یاد تو می‌رفت و ما عاشق و بی‌دل بدیم / پرده برانداختی، کار به اتمام رفت  
(۳) خلوت دل نیست جای صحبت اصداد / دیو چو بیرون رود فرشته درآید  
(۴) آمده بسته‌ام کمر خدمت پادشاه را / تا که ز یمن دولتش تاج برم کمر برم

۴۶ تقطیع کدام بیت با الگوی هجایی روبه‌رو یکسان است؟ « - - U U - - U U - - U U - - »

- (۱) آن خانه لطیف است نشان‌هاش بگفتید / از خواهی آن خانه نشانی بنمایید  
(۲) گفتم ز خاک بیش‌ترند اهل عشق من / از خاک بیش‌تر نه که از خاک کم‌تریم  
(۳) دیدار دل‌فروزش در پایم ارغوان ریخت / گفتار جان‌فزایش در گوشم ارغنون زد  
(۴) دوش آن غم دل که می‌نهفتم / ناگه سحرش ببرد سرپوش

۴۷ در کدام گزینه به وزن بیت «در من منگر تا دگران چشم ندارند / کز دست گدایان نتوان کرد ثوابی» اشاره شده است؟

- (۱) مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن  
(۲) مفعول مفاعیلن فعولن  
(۳) مفعول مفاعیل مفاعیل فعل  
(۴) مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن

۴۸ با توجه به وزن، کدام واژه‌ها برای کامل کردن بیت‌های زیر مناسب است؟

- «تا شویمت از آن گل ..... غبار راه / ابری شدم ز شوق که اشکی بیارمت  
..... دلم به سینه ..... در انتظار / تا درکشم به سینه و در بر فشارمت»  
(۱) عارض - عمری - فشردی  
(۲) چهره - یک عمر - نهادی  
(۳) صورت - هر دم - گداختی  
(۴) رخسار - باران - گرفتی

۴۹ در کدام گزینه به وزن بیت «تو را شبی نگزیرد ز چنگ و نغمه‌ی زیر / مرا دمی نشکاید ز آه و ناله‌ی زار» اشاره شده است؟

- (۱) مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن  
(۲) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن  
(۳) مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعولن  
(۴) مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعلاتن

۵۰ تقطیع هجایی کدام یک از گزینه‌های زیر با مصراع «برداشته شب تا به سحر دست دعا من» یکسان است؟

- ۱) آخر چه شدش حاصل، زین دربه‌دری عمری
- ۲) خواهم که آتش افتد، در شهر آشنایی
- ۳) می‌لغزد آن نگاه شتابان به چهره‌ام
- ۴) بگذار که چون شمع کنم پیکر خود آب

۵۱ اختیار وزنی کدام بیت با دیگر ابیات متفاوت است؟

- ۱) تا خبر دارم از او بی‌خبر از خویشتم / با وجودش ز من آواز نیامد که منم
- ۲) من ندانستم از اول که تو بی‌مهر و وفایی / عهد نداشتن از آن به که ببندی و نیایی
- ۳) گر مرا خار زند آن گل خندان بکشم / و ر لبش جور کند از بن دندان بکشم
- ۴) نه تو گفتی که به جا آم و گفتم که نیاری / عهد و پیمان و وفاداری و دل‌بندی و یاری

۵۲ در کدام بیت از اختیار وزنی استفاده شده است؟

- ۱) نماز شام من و دوست خوش نشسته به هم / گرفته دامن شادی شکسته گردن غم
- ۲) گدا که مدح شه کند بود ز شاهکارها / ز حب و مهر و عشق او گرفته دل قرارها
- ۳) بسته زلف اوست دل، ای دل از آن کیست او / خسته چشم اوست جان، مرهم جان کیست او
- ۴) دارم از زلف سیاهش گله چندان که مپرس / که چنان زو شده‌ام بی‌سروسامان که مپرس

۵۳ اختیار وزنی قلب در کدام بیت استفاده شده است؟

- ۱) کیست که پیغام من به شهر شروان برد / یک سخن از من بدان مرد سخندان برد
- ۲) هر چه کنی بکن مکن ترک من ای نگار من / هر چه بری ببر مبر سنگدلی به کار من
- ۳) ای من غلام روی تو تا در تنم باشد نفس / درمان من در دست توست، آخر مرا فریاد رس
- ۴) بنفشه رسته از زمین کنار جویبارها / و یا گسسته حور عین ز زلف خویش تارها

۵۴ بیت «همه در خورد رای و قسمت خویش / از تو خواهند و من تو را خواهم» دارای کدام اختیار وزنی نیست؟

- ۱) ابدال
- ۲) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن
- ۳) بلند تلفظ کردن هجای آخر
- ۴) قلب

۵۵ همه‌ی ابیات دارای یک نوع اختیار وزنی هستند جز .....

- ۱) یعقوب را دو دیده ز حسرت سپید گشت / و آوازه‌ای ز مصر به کنعان نمی‌رسد
- ۲) دارم از زلف سیاهش گله چندان که مپرس / که چنان زو شده‌ام بی‌سروسامان که مپرس
- ۳) آن آهوی سیه چشم از دام ما برون شد / یاران چه چاره سازم با این دل رمیده
- ۴) هم‌چون تو نازنینی سر تا قدم لطافت / گیتی نشان نداده ایزد نیافریده

۵۶ در کدام یک از ابیات زیر هیچ اختیار وزنی استفاده نشده است؟

- ۱) شهر به شهر کو به کو در طلبت شتافتم / خانه به خانه در به در جست‌م و نیافتم
- ۲) در محفلی که خورشید اندر شمار ذره است / خود را بزرگ دیدن شرط ادب نباشد
- ۳) خبر گل به چمن می‌آرند / مژده جان سوی تن می‌آرند
- ۴) می‌کوش به هر ورق که خوانی / کان دانش را تمام دانی

- ۵۷ اختیار وزنی نوشته شده در مقابل کدام بیت صحیح است؟
- ۱) چو مست من ز خممار شبانه برخیزد / هزار فتنه و شور از زمانه برخیزد - قلب
  - ۲) صبح دولت می‌دمد کو جام هم‌چون آفتاب / فرصتی به زین کجا باشد بده جام شراب - آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن
  - ۳) حال دل با تو گفتنم هوس است / سخن دل شغفتم هوس است / آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن
  - ۴) طی زمان کن ای فلک مژده وصل یار را / پاره‌ای از میان ببر این شب انتظار را - بلند تلفظ کردن هجای آخر

- ۵۸ اختیار وزنی نوشته شده در مقابل کدام بیت صحیح نیست؟
- ۱) به سرت گر همه آفاق به هم جمع شوند / نتوان برد هوای تو برون از سر ما - بلند تلفظ کردن هجای آخر
  - ۲) بت خود را بشکن خوار و ذلیل / نامور شو به فتوت چو خلیل - آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن
  - ۳) زنی چنان که تویی جز تو هیچ کس زن نیست / و گر زن است پسندیده دل من نیست - ابدال
  - ۴) ای که ز دیده غایبی در دل ما نشست‌ه‌ای / حسن تو جلوه می‌کند وین همه پرده بسته‌ای - قلب

- ۵۹ در بیت زیر از کدام نوع اختیار شاعری استفاده شده است؟
- تو عمر خواه و صبوری که چرخ شعبده‌باز / هزار باری از این طرفه تر برانگیزد
- ۱) ابدال
  - ۲) بلند تلفظ کردن هجای آخر - قلب
  - ۳) ابدال - قلب
  - ۴) ابدال - بلند تلفظ کردن هجای آخر

- ۶۰ تفاوت اختیار وزنی و زبانی در کدام گزینه آمده است؟
- ۱) اختیار وزنی باعث تغییر در وزن می‌شود و اختیار زبانی هیچ تغییر در وزن ایجاد نمی‌کند.
  - ۲) اختیار زبانی باعث تغییر در وزن می‌شود و اختیار وزنی هیچ تغییر در وزن ایجاد نمی‌کند.
  - ۳) اختیار زبانی و وزنی باعث تغییراتی در وزن می‌شوند با این تفاوت که اختیار وزنی تغییر بیش‌تری در وزن نسبت به اختیار زبانی ایجاد می‌کند.
  - ۴) اختیار زبانی و وزنی هر دو به وزن و آهنگ شعر مربوط می‌شوند.

- ۶۱ با توجه به هجای آخر ابیات کدام گزینه با دیگری متفاوت است؟
- ۱) نغز گفت آن بت ترسا بچه باده پرست / شادی روی کسی خور که صفایی دارد
  - ۲) خسرو حافظ درگاه‌نشین فاتحه خواند / وز زبان تو تمنای دعایی دارد
  - ۳) شرط مردان نیست در دل عشق جانان داشتن / پس دل اندر بند وصل و بند هجران داشتن
  - ۴) گر همه خلق جهان بر من و تو حیف برند / بکشد از همه انصاف ستم داور ما

- ۶۲ کدام بیت دارای اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن است؟
- ۱) ای گل تازه که بویی ز وفا نیست تو را / خبر از سرزنش خار جفا نیست تو را
  - ۲) هر که صید او شود با دیگری کارش نباشد / و آن‌که داغ او گرفت از بندگی عارش نباشد
  - ۳) منم آن بنده مخلص که از آن روز که زادم / دل و جان را ز تو دیدم دل و جان را به تو دادم
  - ۴) آخر از سوز دل شب‌های من یاد آورید / هم‌چو شمعم در میان انجمن یاد آورید

- ۶۳ کدام بیت دارای اختیار وزنی ابدال است؟
- ۱) یار نکوروی بیا در صف مردان خدا / هم‌چو مسیحا خر تن هل به زمین رو به سما
  - ۲) تو با خدای خود انداز و کار دل خوش دار / که رحم اگر نکند مدعی خدا بکند
  - ۳) هلاک از این غمم که جان نمی‌شود فدای تو / که خورده آب زندگی ز لعل جان‌فزای تو
  - ۴) خوشا دلی که مدام از پی نظر نرود / به هر درش که بخوانند بی‌خبر نرود

۶۴

کدام بیت دارای اختیار وزنی «قلب» است؟

- ۱) کیست که پیغام من به شهر شروان برد / یک سخن از من بدان مرد سخندان برد
- ۲) در این سرای بی کسی کسی به در نمی زند / به دشت پرملال ما پرنده پر نمی زند
- ۳) منفعلم بر که برم حاجت خویش از بر تو / ای قدمت بر سر من چون سر من بر در تو
- ۴) درد عشقی کشیده ام که مپرس / زهر هجری کشیده ام که مپرس

۶۵

ابیات زیر به ترتیب دارای چه اختیاراتی است؟

- الف: از عدالت نبود دور گرش پرسد حال / پادشاهی که به همسایه گدایی دارد
- ب: خبر گل به چمن می آرند / مژده جان سوی تن می آرند
- پ: سینه خاقانی و غم تا نزند ز وصل دم / دعوی عشق و وصل هم تا ز سگان کیست او
- ت: مرا بسود و فرو ریخت هر چه دندان بود / نبود دندان لا بل چراغ تابان بود
- ۱) بلند تلفظ کردن هجای آخر - آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن - قلب - ابدال
  - ۲) بلند تلفظ کردن هجای آخر - آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن - ابدال - قلب
  - ۳) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن - بلند تلفظ کردن هجای آخر - ابدال - ابدال
  - ۴) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن - بلند تلفظ کردن هجای آخر - ابدال - قلب

۶۶

همه ابیات زیر دارای اختیار وزنی ابدال و بلند تلفظ کردن هجای آخر است جز .....

- ۱) فغان که آن مه نامهربان مهر گسل / به ترک صحبت یاران خود چه آسان گفت
- ۲) او در من و من در او فتاده / خلق از پی ما دوان و خندان
- ۳) هر که آمد به جهان نقش خرابی دارد / در خرابات بگویند که هشیار کجاست
- ۴) به مهلتی که سپهرت دهد ز راه مرو / تو را که گفت که این زال ترک دستان گفت

۶۷

در بیت زیر چه نوع اختیار وزنی استفاده شده است؟

- هر که آمد به جهان نقش خرابی دارد / در خرابات بگویند که هشیار کجاست
- ۱) ابدال - قلب
  - ۲) بلند تلفظ کردن هجای آخر - ابدال
  - ۳) بلند تلفظ کرد هجای آخر
  - ۴) قلب - ابدال

۶۸

کدام بیت دارای اختیار وزنی «ابدال» و «آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن» است؟

- ۱) همه در خورد رای و قسمت خویش / از تو خواهند و من تو را خواهم
- ۲) هر چه داری اگر به عشق دهی / کافر مگر جوی زیان بینی
- ۳) نماند تیری در ترکش قضا که فلک / سوی دلم به سر انگشت امتحان نگشود
- ۴) گل به سلام چمن آمد بهار / گه به سپاس آمد گل پیش خار

۶۹

کدام بیت از نظر اختیار وزنی با دیگری متفاوت است؟

- ۱) ای که سر تا پایت از گل خرمن است / رحمتی کن بر گدای خرمنت
- ۲) به گردابی چو می افتادم از غم / به تدبیرش امید ساحلی بود
- ۳) هر که صید او شود با دیگری کارش نباشد / و آن که داغ او گرفت از بندگی عارش نباشد
- ۴) ز من بنیوش و دل در شاهدهی بند / که حسنش بسته زیور نباشد

۷۰

- همه ابیات زیر دارای یک نوع اختیار وزنی هستند جز بیت .....
- ۱) ملکا ذکر تو گویم که تو پاکی و خدایی / نروم جز به همان ره که توام راهنمایی
  - ۲) منم و راه و رسم تازه گل / تا گشایم زبان آتش دل
  - ۳) دارم از زلف سیاهش گله چندان که میرس / که چنان زو شده‌ام بی‌سروسامان که می‌رس
  - ۴) گر دمی بر سر بالین من آیی / همه گویند که عمرت به سرآمد

۷۱

- در همه ابیات زیر از اختیار وزنی ابدال استفاده شده است جز .....
- ۱) می‌کوش به هر ورق که خوانی / کان دانش را تمام دانی
  - ۲) گرت هست سر ما سروریش بجنبان / و گر عاشق شاهی روان باش به میدان
  - ۳) تو عمر خواه و صبوری که چرخ شعبده باز / هزار باری از این طرفه تر برانگیزد
  - ۴) فلک به مردم نادان دهد زمام امور / تو اهل فضلی و دانش همین گناهت بس

۷۲

- در همه‌ی ابیات زیر از اختیار وزنی قلب استفاده شده است به جز .....
- ۱) کیست که پیغام من به شهر شروان برد / یک سخن از من بدان مرد سخندان برد
  - ۲) سینه خاقانی و غم تا نزند ز وصل دم / دعوی عشق و وصل هم تا ز سگان کیست او
  - ۳) کیسه هنوز فربه است با تو از آن قوی دلم / چاره چه خاقانی اگر کیسه رسد به لاغری
  - ۴) هر که آمد به جهان نقش خرابی دارد / در خرابات بگویند که هشیار کجاست

۷۳

- تعریف صحیح «ابدال» در کدام گزینه آمده است؟
- ۱) آوردن یک هجای بلند به جای دو هجای کوتاه
  - ۲) آوردن یک هجای کشیده به جای دو هجای کوتاه
  - ۳) آوردن یک هجای بلند به جای یک هجای کشیده
  - ۴) آوردن یک هجای کشیده به جای یک هجای بلند و کوتاه

۷۴

- همه‌ی گزینه‌ها درست است جز .....
- ۱) هجای پایانی مصراع‌ها چه کوتاه باشد چه کشیده همواره بلند محسوب می‌شود.
  - ۲) شاعر می‌تواند در همه‌ی رکن‌ها به جای فعلاتن، فاعلاتن بیاورد.
  - ۳) شاعر می‌تواند به جای دو هجای کوتاه یک هجای بلند بیاورد و برای نام‌گذاری وزن بیت، دو هجای کوتاه معیار تعیین وزن شعر است.
  - ۴) کاربرد اختیار وزنی «قلب» فقط در مفتعلن و مفاعلن است.

۷۵

- همه‌ی گزینه‌ها در مورد اختیار وزنی صادق است به جز .....
- ۱) این اختیار به وزن و آهنگ شعر مربوط می‌شود.
  - ۲) باعث تغییر در وزن می‌شود.
  - ۳) تسهیلاتی در تلفظ برای شاعر فراهم می‌سازد بی‌آن‌که موجب تغییر در وزن شود.
  - ۴) قلب و ابدال از اختیارات وزنی هستند.

۷۶

در همه بیت‌ها اختیار وزنی ابدال صورت گرفته است به جز .....

- (۱) سعدیا با تو نگفتم که مرو در پی دل  
 (۲) پیش از آب و گل من در دل من مهر تو بود  
 (۳) من خود ای ساقی از این شوق که دارم مستم  
 (۴) به حق مهر و وفایی که میان من و توست
- نروم باز، گر این بار که رفتم جستم  
 با خود آوردم از آن‌جا نه به خود بر بستم  
 تو به یک جرعه دیگر ببری از دستم  
 که نه مهر از تو بریدم نه به کس پیوستم

۷۷

بیت زیر فاقد کدام اختیار شاعری است؟

«رندی و عاشقی و قلاشی هیچ شک نیست که در ما همه هست»

- (۱) ابدال  
 (۲) قلب  
 (۳) تغییر مصوت کوتاه به بلند  
 (۴) تغییر مصوت بلند به کوتاه

۷۸

در همه گزینه‌ها اختیار وزنی از نوع «ابدال» به کار رفته است به جز گزینه .....

- (۱) چون شبروان پوید همی در تیره شب  
 (۲) بر بال عقاب آمد آن تیر جگرسوز  
 (۳) ای بی‌خبر بکوش که صاحب خبر شوی  
 (۴) گو ترش روی باش و تلخ سخن
- تا کس مباد از رفتنش گردد خبیر  
 وز ابر مر او را به سوی خاک فرو کاست  
 تا راهرو نباشی کی راهبر شوی  
 زهر شیرین لبان شکر باشد

۷۹

در بیت زیر کدام اختیار شاعری به کار رفته است؟

جام سخا را که کفش ساقی است / باقی بادا که همین باقی است

- (۱) قلب  
 (۲) ابدال  
 (۳) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن  
 (۴) تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

۸۰

در بیت زیر کدام اختیار شاعری وجود ندارد؟

هر چه در پرده شب راز دل عشاق است / کان نفس را جز به قیامت نه همانا شنوند

- (۱) قلب  
 (۲) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن  
 (۳) بلند در نظر گرفتن هجای پایانی  
 (۴) ابدال

۸۱

در کدام گزینه اختیار شاعری ابدال به کار نرفته است؟

- (۱) هزار جان مقدس فدای روی تو باد / که در جهان چو تو خوبی کسی ندید و نژاد  
 (۲) ز صورت تو حکایت کنند یا ز صفت / که هر یکی ز یکی خوب‌تر زهی بنیاد  
 (۳) کلوخ و سنگ چه داند بهار را چه اثر / بهار را ز چمن پرس و سنبل و شمشاد  
 (۴) نشسته‌ایم دل و عشق و کالبد پیشت / یکی خراب و یکی مست و آن دگر دلشاد

۸۲

در بیت زیر کدام اختیار شاعری به کار رفته است؟

ترک گدایی مکن که گنج بیابی / از نظر رهروی که درگذر آید

- (۱) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن  
 (۲) قلب  
 (۳) ابدال  
 (۴) تغییر مصوت کوتاه به بلند

۸۳

با در نظر گرفتن اختیارات شاعری وزن بیت زیر کدام است؟

«شاه خوبانی و منظور گدایان شده‌ای / قدر این مرتبه نشناخته‌ای یعنی چه؟»

- (۱) فعلاتن فعلاتن فعلاتن فع لن  
 (۲) فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فع لن  
 (۳) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن  
 (۴) فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعَلن

۸۴

در کدام بیت اختیار وزنی «ابدال» صورت گرفته است؟

- (۱) دیو و پری داشت تخت ظلم از آن بود سخت / دیو رها کر رخت چتر سلیمان رسید  
 (۲) پرده برانداخت حور جمله جهان هم‌چو طور / زیر و زیر بست نور موسی عمران رسید  
 (۳) عاشق از دست شد نیست شد و هست شد / بلبل جان مست شد سوی گلستان رسید  
 (۴) نوبت آدم گذشت نوبت مرغان رسید / طبل قیامت زدند خیز که فرمان رسید

۸۵

در کدام بیت اختیار وزنی «فاعلاتن» به جای «فعلاتن» صورت نگرفته است؟

- (۱) بر من از دست تو چندان که جفا می‌آید / خوش‌تر و خوب‌تر اندر نظرم می‌آیی  
 (۲) به خدا بر تو که خون من بیچاره مریز / که من آن‌قدر ندارم که تو دست آلابی  
 (۳) سرو با قامت زیبای تو در مجلس باغ / نتواند که کند دعوی هم بالای  
 (۴) تو پری‌زاده ندانم ز کجا می‌آیی / کادمیزاده نباشد به چنین زیبایی

۸۶

با توجه به هجاهای مصراع‌های زیر در کدام مصراع ابدال صورت نگرفته است؟

- (۱) شادی آن که نبودم نفسی از وی شاد  
 (۲) به نقش‌بندی آب و به عطرسایی باد  
 (۳) می‌خور، می‌مطرب و ساقیت هست  
 (۴) گر زان که به چین افتد از زلف تو تاری

۸۷

در کدام بیت اختیار زبانی «تغییر مصوت بلند به کوتاه» و اختیار وزنی «ابدال» وجود دارد؟

- (۱) آسمان را ترازوی دو سراسر است / در یکی سنگ و در یکی گهر است  
 (۲) گاهی آید ز گوهری سنگی / گاه لعلی ز کهربا رنگی  
 (۳) از ترازوی او جهان دو رنگ / گه گهر بر سر آورد گه سنگ  
 (۴) نانی از خوان خود دهی به کسان / به که حلوا خوری ز خوان خسان

۸۸

در کدام بیت، اختیار وزنی ابدال به کار رفته است؟

- (۱) به آب و تاب جمال تو آفتابی نیست  
 (۲) که آفتابی اگر هست آب و تابی نیست  
 (۳) قسم به آیهی توحید خط و نقطه‌ی خال  
 (۴) که جز صحیفه‌ی آن عارضم کتابی نیست  
 (۵) من از دو روزه‌ی هستی به جان شدم بیزار  
 (۶) خدای شکر که این عمر جاودانی نیست  
 (۷) خجل شدم ز جوانی که زندگانی نیست  
 (۸) به زندگانی من فرصت جوانی نیست

۸۹

کدام مصراع، بدون اختیار شاعری وزن اصلی را دارد؟

- (۱) مردم دیده‌ام به خون جگر  
 (۲) مهر رویش که آب آتش برد  
 (۳) ابرویش تا چه شد که پیوسته  
 (۴) ننماید تو را ز خویش نشان

- ۹۰ وزن بیت زیر کدام است؟  
خرمی را در او نهاد بنا / به نشاط می و نوای غنا  
(۱) فعلاتن مفاعلتن فعلن (۲) فعلاتن فعلاتن فعلن (۳) فاعلاتن فاعلاتن فعلن (۴) مفتعلن مفتعلن فاعلن

- ۹۱ در بیت زیر کدام اختیار شاعری به کار رفته است؟  
«مستم از عشق و روا نیست که بیگانه و خویش / گذر آرند و بیند چنین مست مرا»  
(۱) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن (۲) قلب  
(۳) تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند (۴) تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه

- ۹۲ در کدام گزینه اختیار شاعری «ابدال» به کار رفته است؟  
(۱) بیا که وضع جهان را چنان که من دیدم / گر امتحان بکنی می خوری و غم نخوری  
(۲) بکوش خواجه و از عشق بی نصیب مباش / که بنده را نخرد کس به عیب بی هنری  
(۳) تو خود چه لعبتی ای شهسوار شیرین کار / که در برابر چشمی و غایب از نظری  
(۴) به بوی زلف و رخت می روند و می آیند / صبا به غالیه سایی و گل به جلوه گری

- ۹۳ در کدام بیت، اختیار وزنی «ابدال» و «تغییر کمیت مصوت‌ها» در یک رکن (پایه آوایی)، صورت گرفته است؟  
(۱) چند به ناز پرورم مهر بتان سنگدل / یاد پدر نمی‌کنند این پسران ناخلف  
(۲) کیسه هنوز فربه است از تو از آن قوی دلم / چاره چه خاقانی اگر کیسه رسد به لاغری  
(۳) چون ز نسیم می‌شود زلف بنفشه پر شکن / وه که دلم چه یاد از آن عهدشکن نمی‌کند  
(۴) حافظ اگر قدم زنی در ره خاندان به صدق / بدرقه‌ی رهت شود همت شحنه‌ی نجف

- ۹۴ در هریک از ابیات کدام گزینه، سه نوع اختیار وزنی وجود دارد؟  
الف- ید بیضای کلیم است تو را کز اثرش / بر تن خصم تو هر موی یکی ازدهاست  
ب- مرا تو جان عزیز و جان توست عزیز / هزار جان عزیزم فدای جان تو باد  
ج- تب هر روزه و سرمای زمستان نگذاشت / هر چه آورد به رویم تب و سرما آورد  
د- سر من رفت و نرفتم ز سر پیمان / لکه الحمد که ما بر سر پیمان رفتیم  
(۱) ج - د (۲) ب - ج (۳) الف - ج (۴) الف - ب

- ۹۵ در کدام بیت، هم اختیار وزنی و هم اختیار زبانی وجود دارد؟  
(۱) ملک کسری همه در قبضه‌ی فرمان تو باد / که جهان باز نخواهد چو تو کس را آورد  
(۲) بودم افتاده ز پا شوق تو دستم بگرفت / بر سر کوی توام بی‌سر و بی‌پا آورد  
(۳) عقل چو با آفتاب رای تو را دید گفت / پایه‌ی خورشید را سایه‌ی یزدان شکست  
(۴) مرا در منزل جانان چه امن عیش چون هر دم / جرس فریاد می‌دارد که بر بندید محمل‌ها

- ۹۶ در کدام بیت، اختیار وزنی «فاعلاتن به جای فعلاتن» و «ابدال» صورت گرفته است؟  
(۱) دیگران قرعه‌ی قسمت همه بر عیش زدند / دل غم‌دیده‌ی ما بود که هم بر غم زد  
(۲) شکر گویم که مرا خوار نساخت / به خسی چون تو گرفتار نساخت  
(۳) کای فرازنده‌ی این چرخ بلند / وی نوازنده‌ی دل‌های نژند  
(۴) کنم از جیب نظر تا دامن / چه عزیزی که نکردی با من



- ۹۷ در کدام بیت، اختیار وزنی «ابدال» صورت گرفته است؟
- ۱) به زندگی نشستنی به پهلویم هرگز / مگر خدنگ تو بنوازد استخوان مرا
  - ۲) در این چمن چو گلی نشنود فغان مرا / کجاست برق که بردارد آشیان مرا
  - ۳) چو شمع در ره باد صبا سبک روحم / نسیم وصل تواند ربود جان مرا
  - ۴) حدیث زلف تو از دل به لب چو می آید / بسان خامه سیه می کند زبان مرا

- ۹۸ در کدام بیت اختیار وزنی «ابدال» صورت گرفته است؟
- ۱) در وطن خود گهر آبله‌ای بیش نیست / کی به عزیزی رسد یوسف نفروخته
  - ۲) شاید کاید به دام، مرغ پریده از چنگ / گرم نگردد اگر عاشق واسوخته
  - ۳) دلبر بی‌خشم و کین گلبن بی‌رنگ و بوست / دلش پروانه نیست، شمع نیفروخته
  - ۴) مایه آرام دل چشم هوس بستن است / از تپش آسوده است، باز نظر دوخته

- ۹۹ کدام بیت فاقد اختیار شاعری است؟
- ۱) به داغ سینه مجروح ما مبین زنه‌ار / که خنده در دهن کبک سوخت لاله‌ی ما
  - ۲) مکن ز خلوت آغوش ما تهی پهلوی / که مه تمام شود در حصار هاله‌ی ما
  - ۳) حدیث خام مجوید در رساله‌ی ما / به مهر داغ رسیده‌ست برگ لاله‌ی ما
  - ۴) چو جام لاله می ما چکیده‌ی داغ است / کراست زهره که بر لب نهد پیاله‌ی ما

- ۱۰۰ در کدام بیت اختیار وزنی ابدال به کار نرفته است؟
- ۱) ما در خطر افتادیم از عشق چه گوئیم / کان جا دل و جان و تن ما را خطری نیست
  - ۲) عشق رخ تو بابت هر مختصری نیست / وصل لب تو در خور هر بی‌خبری نیست
  - ۳) هر چند مه ما را از ما خبری نیست / دل برده‌ای از ما دل ما را اثری نیست
  - ۴) بر تو بدلی نارم دیگر نکنم یاد / هر چند که آرام تو جز با دگری نیست

- ۱۰۱ در کدام مصراع اختیار وزنی قلب صورت گرفته است؟
- ۱) دل بر گرفت از من بتم یک‌بارگی
  - ۲) زبر نشین علمت کاینات
  - ۳) دست کسی بر نرسد به شاخ هویت تو
  - ۴) برشوم از نشاط دل وقت سحر به منظره

- ۱۰۲ در کدام مصراع اختیارات شاعری: «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند»، «حذف همزه» و «بلند تلفظ کردن هجای پایانی»، صورت گرفته است؟
- ۱) مخالفت نکنم آن کنم که فرمان است.
  - ۲) که جهل بیش خردمند عذر نادان است.
  - ۳) نه آبروی که گر خون دل بخواهی ریخت.
  - ۴) هزار سختی اگر بر من آید آسان است.

- ۱۰۳ در کدام بیت، اختیار وزنی «ابدال» صورت گرفته است؟
- ۱) بُرد او دل عاشقان آفاق / پیچید بر آن دو زلف چون شست
  - ۲) اندر عجبم که چشم آن ماه / ناخورده شراب چون شود مست
  - ۳) زان چشم پر از خمار سرمست / پرخون دارم دو دیده پیوست
  - ۴) تا عزم جفا درست کرد او / دست همه عاشقانش بشکست

۱۰۴) علایم هجایی زیر، تقطیع (نشانه‌گذاری) هجایی کدام بیت را نشان می‌دهد؟  
 -U -U -U -U -U -U -U -U

- ۱) ای سرونواز حسن که خوش می‌روی بناز  
 ۲) بیبا و کشتی ما در شط شراب انداز  
 ۳) صنمی لشکریم غارت دل کرد و برفت  
 ۴) نه راه است این که بگذاری مرا بر خاک و بگریزی
- عشاق را به ناز تو هر لحظه صد نیاز  
 خروش و ولوله در جان شیخ و شاب انداز  
 آه اگر عاطفت شاه نگیرد دستم  
 گذاری آر و بازم پرس تا خاک رخت گردم

۱۰۵) در کدام بیت اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت‌ها و اختیارات وزنی فاعلاتن به جای فعلاتن و ابدال به کار رفته است؟

- ۱) آن پریشانی شب‌های دراز و غم دل  
 ۲) پارسایی و سلامت هوسم بود ولی  
 ۳) چشم آلوده نظر از رخ جانان دور است  
 ۴) شعر حافظ همه بیت‌الغزل معرفت است
- همه در سایه‌ی گیسوی نگار آخر شد  
 شیوه‌ای می‌کند آن نرگس فتان که مپرس  
 بر رخ او نظر از آینه‌ی پاک‌انداز  
 آفرین بر نفس دلکش و لطف سخنش

۱۰۶) در کدام بیت اختیار وزنی ابدال به کار رفته است؟

- ۱) از طاعت و علم نردبانی کن  
 ۲) خرسند مشو به نام بی‌معنی  
 ۳) سوی همه خیر راه بنماید  
 ۴) شاید که ز بیم شرم و رسوایی
- وان گه بر شو به کوکب جوزا  
 نامی تهی است زی خرد عنقا  
 این نام رونده بر زبان ما  
 در جست‌ن علم دل کنی یکتا

۱۰۷) در کدام بیت اختیار وزنی «ابدال» دوبار به کار رفته است؟

- ۱) دوش نسیم سحر بر در من حلقه زد  
 ۲) گفتم کاسرار باغ هیچ شنیدی بگو  
 ۳) صد لطف از کردگار وز لب تو یک سخن  
 ۴) با اثر داغشان هر دم سلطان عشق
- گفتم هان کیست گفت قاصدیم آشنا  
 گفت دل بلبل است در کف گل مبتلا  
 صد ستم از روزگار وز دل تو یک جفا  
 گوید خاقانیا خاک توام مرحبا

۱۰۸) در کدام بیت اختیار وزنی ابدال وجود دارد؟

- ۱) باده‌ی عشق ای غلام نیست حلال و حرام  
 ۲) دل چو شد از عشق گرم رفت ز دل ترس و شرم  
 ۳) ساقی جان در قدح دوش اگر دُرد ریخت  
 ۴) نوبت خانه گذشت نوبت بستان رسید
- پر کن و پیش آر جام بنگر نوبت کراست  
 شد نفسش آتشین عشق یکی ازدهاست  
 دُردی ساقی ما جمله صفا در صفاست  
 صبح سعادت دمیدوقت وصال و لقاست

۱۰۹ در کدام بیت اختیار وزنی «ابدال» به کار رفته است؟

- ۱) بر آن سرم که ننوشم می و گنه نکنم
  - ۲) چو لاله در قدح ریز ساقیا می و مشک
  - ۳) نعیم هر دو جهان پیش عاشقان به جوی
  - ۴) نصیحتی کنمت بشنو و بهانه مگیر
- اگر موافق تدبیر من شود تقدیر  
که نقش خال نگارم نمی رود ز ضمیر  
که این متاع قلیل است و آن عطای کثیر  
هر آن چه ناصح مشفق بگویدت پذیر

۱۱۰ در کدام بیت، اختیار زبانی تغییر مصوت بلند به کوتاه و اختیا وزنی ابدال وجود دارد؟

- ۱) ای که از سرّ انا الحق خبری یافته‌ای
  - ۲) تو که احوال دل سوختگان می‌دانی
  - ۳) داروی درد دل اکنون ز که جویم که طیب
  - ۴) تاری از زلف تو افتاد به چین و ز غیرت
- چه شوی منکر منصور که بردار بسوخت  
مکن انکار کسی کز غم این کار بسوخت  
دل بیمار مرا در غم تیمار بسوخت  
خون دل در جگر نافه تاتار بسوخت

۱۱۱ در کدام بیت، اختیار وزنی «ابدال» وجود ندارد؟

- ۱) دانم که خلل ناید در محتشمی او
  - ۲) تا چند کشم جورش من بنده به دعوی
  - ۳) تا چند کند جور و جفا با من عاشق
  - ۴) گویی که ندارد به جهان پیشه دیگر
- گر عاشق او باشد بیچاره گدایی  
یعنی که همی آیم من نیز ز جایی  
ناکرده به جای من یک روز وفایی  
جز آن که کند با من بیچاره جفایی

۱۱۲ در بیت زیر، کدام اختیار شاعری وجود ندارد؟

- پیش تو همی گردم در خون دو دیده  
می‌بینی و می‌پرسی ای خواجه کجایی»
- ۱) ابدال
  - ۲) حذف همزه
  - ۳) تغییر مصوت بلند به کوتاه
  - ۴) تغییر مصوت کوتاه به بلند

۱۱۳ در کدام بیت اختیار شاعری «ابدال» وجود ندارد؟

- ۱) تا یقین آینه‌ی حال زدود/ صورتش ماضی مستقبل بود
- ۲) هستی تو صورت پیوند نی/ تو به کس و کس به تو مانند نی
- ۳) حیف است سخن گفتن با هرکس از آن لب/ دشنام به من ده که درودت بفرستم
- ۴) طناب عمر مرا دست روزگار گسیخت/ هنوز رشته‌ی امید از تو نگسستم

۱۱۴ در کدام بیت، اختیار وزنی قلب وجود دارد؟

- ۱) کیسه هنوز فربه است با تو از آن قوی دلم/ چاره چه خاقانی اگر کیسه رسد به لاغری
- ۲) خاک شدم در تو را آب رخم چرا بری/ داشتمت به خون دل خون دلم چرا خوری
- ۳) از سر غیرت هوا چشم ز خلق دوختم/ پرده‌ی روی تو شدم پرده‌ی من چرا دری
- ۴) وصل تو را به جان و دل می‌خرم و نمی‌دهی/ بیش مکن مضایقه زان که رسید مشتری

- ۱۱۵ در کدام بیت اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت‌ها و اختیار وزنی ابدال و فاعلاتن به جای فعلاتن به کار رفته است؟
- (۱) خوش‌تر از دانه‌ی اشکم گه‌ری پیدا نیست
  - (۲) عجیبی نیست که سر خیل نظر بازانم
  - (۳) کسی از سر دل جام خبردار نشد
  - (۴) می‌فروش از بزند نوبت شاهی شاید
- حیف و صد حیف که اهل نظری پیدا نیست  
کز تو در خیل بتان خوب‌تری پیدا نیست  
بی‌خبر باش که صاحب خبری پیدا نیست  
که به غیر از در میخانه‌ی دری پیدا نیست

- ۱۱۶ در بیت‌های زیر به ترتیب چند «اختیار زبانی» و چند «اختیار وزنی» وجود دارد؟
- یاد آن روز که سر لب تو پرسیدم / لب‌گرفتی ز سر ناز به دندان که مپرس  
روزی از بیم کسان زیر لبی پرسیدی / یافتم ذوقی از آن پرسش پنهان که مپرس
- (۱) ۸-۸ (۲) ۷-۷ (۳) ۷-۸ (۴) ۸-۷

- ۱۱۷ در همه‌ی ابیات، به جز بیت ..... هر سه اختیار شاعری «به کار بردن فاعلاتن به جای فعلاتن»، «ابدال» و «تغییر کمیت مصوت‌ها» یافت می‌شود؟
- (۱) پند ناصح به جنون من افکار افزود / شربت تلخ به بدخویی بیمار افزود
  - (۲) شعله‌ی عشق ز تقلید بلندی گیرد / شور بلبل ز تماشایی گلزار افزود
  - (۳) عشق از روز ازل این همه دشوار نبود / هر که در دل گرهی داشت بر این کار افزود
  - (۴) گرم‌تر کرد من سوخته را زخم زبان / شعله‌ی آتش سوزان ز خس و خار افزود

- ۱۱۸ در بیت زیر همه‌ی اختیارات شاعری، به استثنای ..... وجود دارد.
- «آسمان را غمی از مردن بی‌کاران نیست / نخل بی‌بار به دوش چمن‌آرا بار است»
- (۱) ابدال (۲) قلب (۳) تغییر کمیت مصوت‌ها (۴) به کار بردن فاعلاتن به جای فعلاتن

- ۱۱۹ در همه‌ی مصراع‌ها به جز مصراع ..... اختیارات شاعری وجود دارد.
- (۱) گذار کن چو صبا بر بنفشه زار و ببین
  - (۲) مرا به رندی و عشق آن فضول عیب کند
  - (۳) ز عطر حور بهشت آن نفس برآید بوی
  - (۴) طیب عشق مسیحا دم است و مشفق لیک

- ۱۲۰ شاعر در بیت «گر نثار قدم یار گرمی نکنم  
استفاده نکرده است؟
- گوه‌ر جان به چه کار دگرم باز آید» از کدام اختیار شاعری،
- (۱) ابدال (۲) قلب (۳) فاعلاتن به جای فعلاتن (۴) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

- ۱۲۱ در بیت «در سر از استماع الست است مستی ای  
شاعری به جز ..... وجود دارد.
- (۱) حذف همزه
  - (۲) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه
  - (۳) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند
  - (۴) آوردن یک هجای بلند به جای دو هجای کوتاه
- ما را که احتیاج شراب و سماع نیست» همه‌ی اختیارات

۱۲۲ در کدام بیت اختیار وزنی «ابدال» سه بار به کار رفته است؟

- ۱) سر و سامانم چون شیشه‌ی می از خود نیست
  - ۲) هر که حرصش نکند هر دری و هر جایی
  - ۳) گر نیاید نگهش از پس مژگان بیرون
  - ۴) آب در دیده‌ی آیسینه‌ی خورشید آرد
- روش اهل خرابیات چنین می‌باشد  
همه جا صدرنشین همچو نگین می‌باشد  
چه عجب شیوه‌ی صیاد کمین می‌باشد  
آب و تابی که در آن صبح جبین می‌باشد

۱۲۳ در کدام بیت اختیار وزنی قلب وجود دارد؟

- ۱) مفلسی من تو را از بر من می‌برد
  - ۲) هر جا که عشق تو فتنه در آمد ز در
  - ۳) دور فلک بر دلم زجور آن چه کرد
  - ۴) بشنو و نیکو شنو نعمت خنیاگران
- سرکشی تو مرا از تو بری می‌کند  
عافیت از راه بام زود به در می‌رود  
خوی تو نیز از جفا یاری او می‌کند  
به پهلوانی سماع به خسروانی طریق

۱۲۴ در کدام بیت اختیار وزنی «فاعلاتن به فعلاتن» و «ابدال» وجود دارد؟

- ۱) سفر کعبه نمودار ره آخرت است
  - ۲) چون به پای علم روز سرشرب ببرند
  - ۳) هر چه در پرده‌ی شب راز دل عشاق است
  - ۴) چون بلرزد علم صبح و بنالد دم کوس
- گرچه رمز رهش از صورت دنیا شنوند  
چه عجب کزدم مرغ آه دریغا شنوند  
کان نفس را به قیامت نه همانا شنوند  
کوه را ناله‌ی تب لرزه چو دریا شنوند

۱۲۵ در کدام بیت اختیار وزنی فاعلاتن به جای فعلاتن و ابدال به کار رفته است؟

- ۱) همه ذرات جهان می‌بینم
  - ۲) بود در بند تعلق سلمان
  - ۳) دیدی آن توبه‌ی دیرین مرا
  - ۴) می‌کشدم چو سبو دوش به دوش
- به هوایت شده خورشید پرست  
به کمند تو در افتاد و برست  
که به یک شیشه‌ی می چون بشکست  
می‌برندم چو قلدح دست به دست

۱۲۶ در همه‌ی ابیات به استثنای بیت ..... اختیار وزنی ابدال صورت گرفته است.

- ۱) ایزد کو داد جوانی و ملک
  - ۲) شیردلی کن که دلیر افکنی
  - ۳) جام سخا را که کفش ساقی است
  - ۴) مجلسی افروخته چون نوبهار
- ملک تو را داد تو دانی و ملک  
شیر خطا گفتم شیرافکنی  
باقی بادا که همین باقی است  
عشرتی آسوده‌تر از روزگار

۱۲۷ در کدام بیت یک اختیار زبانی و یک اختیار وزنی به کار رفته است؟

- ۱) چه کند سیل گران سنگ به همواری دشت
  - ۲) دامان برگ گل نه به اندازه‌ی من است
  - ۳) من که از شرم گدازم چو خیال تو کنم
  - ۴) ناکامی جاوید چو در کام جهان بود
- خاک در دیده‌ی دشمن به مدارا زده‌ام  
خاری به آشیان مگر از گلستان کشم  
چه خیال است تمنای وصال تو کنم؟  
از کام جهان دست به ناکام گرفتیم

۱۲۸) اختیار وزنی قلب در کدام ارکان رخ می‌دهد؟  
 (۱) مفاعیلن و مفاعیلن (۲) مفتعلن و مفاعیلن

(۳) مفتعلن و مفعولن (۴) مفعولن و فعلاتن

۱۲۹) در کدام بیت اختیار وزنی قلب به کار رفته است؟

- (۱) گرچه من این‌جا حدیث از سر جان می‌کنم
- (۲) دور فلک بر دلم کرد ز جور آن چه کرد
- (۳) عقل نه هم‌تای توست کز تو زند لاف عشق
- (۴) به که ز بهر سخن برنگشاید زبان

۱۳۰) در بیت زیر کدام اختیارات شاعری تماماً وجود دارد؟

- «امروز که دستگاه داری و توان  
 حذف همزه - ابدال  
 (۱) حذف همزه - ابدال  
 (۲) تبدیل مصوت کوتاه به بلند - ابدال  
 (۳) تبدیل مصوت کوتاه به بلند - حذف همزه  
 (۴) تبدیل مصوت کوتاه به بلند - تبدیل مصوت بلند به کوتاه»

۱۳۱) در کدام دو بیت، اختیار شاعری «ابدال» وجود دارد؟

- (الف) بال و پرش ز سنگ ستم کی توان شکست  
 (ب) خدیو روی زمین آفتاب دولت و دین  
 (ج) فغان که در طلب گنج‌نامه‌ی مقصود  
 (د) زاهد خلوت‌نشین دوش به میخانه شد
- (۱) الف - د (۲) الف - ج  
 (۳) ب - ج (۴) د - ب

۱۳۲) در بیت‌های زیر به ترتیب چند «اختیار وزنی» و چند «اختیار زبانی» وجود دارد؟

- «ای دل غم‌زده از هجر تو معلوم شد / که بر تیغ محبت سپر انداخته‌ای  
 هیچ مرغ دلی از حلقه‌ی زلف تو نجست / این چه دامی است که در رهگذر انداخته‌ای»
- (۱) ۸-۴ (۲) ۹-۵ (۳) ۹-۴ (۴) ۸-۵

۱۳۳) در بیت‌های زیر چند «اختیار وزنی» به کار رفته است؟

- «شاخ سرکش شد و دست همه کوتاه بماند  
 عندلیب ار نسراید به قفس معذور است
- (۱) هفت (۲) هشت  
 (۳) نه (۴) ده
- جور گلچین و نزاع سر خار آخر شد  
 گل به بازار نبردند و بهار آخر شد»

۱۳۴ در بیت‌های زیر چند «اختیار وزنی» به کار رفته است؟

- |                                   |                                  |
|-----------------------------------|----------------------------------|
| شاخ سرکش شد و دست همه کوتاه بماند | جور گلچین و نزاع سر خار آخر شد   |
| عندلیب ار نسراید به قفس معذور است | گل به بازار نبردند و بهار آخر شد |
| (۱) هفت                           | (۲) هشت                          |
| (۳) نه                            | (۴) ده                           |

۱۳۵ در کاربرد ابدال، ارکان عروضی کدام گزینه تماماً، تبدیل به «مفعولن» می‌شود؟

- |                              |                               |
|------------------------------|-------------------------------|
| (۱) فعلاّت، مفتعلن، مفاعِلْ  | (۲) فعلاّت، مفاعِلْ، فَعْلَن  |
| (۳) مفتعلن، فعلاّت، مستفَعْل | (۴) مستفَعْل، فَعْلَن، فعلاّت |

۱۳۶ در کدام بیت اختیار وزنی ابدال به کار رفته است؟

- |   |                                     |
|---|-------------------------------------|
| (۱) بانگ زدم نیم شبان کیست در این خانه‌ی دل | گفت منم کز رخ من شد مه و خورشید خجل |
| (۲) گفت که این نقش دگر چیست پر از خون جگر   | گفتم این نقش من خسته دل و پای به گل |
| (۳) موج ز نور روی دل پُر شده بود کوی دل     | کوزه‌ی آفتاب و مه گشته کمینه جام دل |
| (۴) نور گرفته از برش کرسی و عرش اکبرش       | روح نشسته بر درش می‌نگرد به بام دل  |

۱۳۷ در بیت زیر همه‌ی اختیارات زبانی و وزنی به‌استثنای ..... به کار رفته است.

- |                                   |   |
|-----------------------------------|---|
| «عابدان روی سوی قبله‌ی اسلام کنند | عارفان را نبود قبله‌ی جان جز کویت»                |
| (۱) قلب                           | (۲) ابدال   |
| (۳) فاعلاتن به جای فعلاّت         | (۴) تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه و کوتاه به بلند |

۱۳۸ در همه‌ی ابیات به‌استثنای بیت ..... اختیار وزنی ابدال به کار رفته است.

- |  |  |
|--|--|
| (۱) شعله‌ی نور آن قمر می‌زد از شکاف در | بر دل و چشم رهگذر از بر نیک نام دل     |
| (۲) عقل کل ار سری کند با دل چاکری کند  | گردن عقل و صد چو او بسته به بند دام دل |
| (۳) نور گرفته از برش کرسی و عرش اکبری  | روح نشسته بر درش می‌نگرد به بام دل     |
| (۴) حلقه‌ی دل زدم شبی در هوس سلام دل   | بانگ رسید کیست آن گفتم من غلام دل      |

۱۳۹ در همه‌ی ابیات به‌استثنای بیت ..... ابدال به کار رفته است.

- |                              |                           |
|------------------------------|---------------------------|
| (۱) تلخ است جهان به غیر عشقت | کامی شیرین نمی‌توان کرد   |
| (۲) جز نقش و خیال تو ننگجد   | غم را باید ز دل به در کرد |
| (۳) گفتم که کنم به صبر چاره  | کارم را چاره خود بتر کرد  |
| (۴) هر کو به غم تو شد گرفتار | از کشور عافیت سفر کرد     |

۱۴۰ در دو بیت زیر به ترتیب، چند بار از «اختیارات وزنی و زبانی» استفاده شده است؟

- |                                   |                                 |
|-----------------------------------|---------------------------------|
| «تو مشک‌بوی سیه‌چشم را که دریابد؟ | که هم‌چو آهوی مشکین ز آدمی برمی |
| کمند سعدی اگر شیر شوزه صید کند    | تو در کمند نیایی که آهوی حرمی»  |
| (۱) ۵-۱                           | (۲) ۳-۲                         |
| (۳) ۳-۱                           | (۴) ۴-۲                         |

۱۴۱ در کدام بیت اختیار وزنی «قلب» به کار رفته است؟

- (۱) پرده‌ی دل می‌زند زهره هم از بامداد  
(۲) لاف دل از آسمان، لاف تن از ریسمان  
(۳) گفتم: تو کیستی؟ گفت: مراد همه  
(۴) می‌رسد از هر طرف شور نی و بانگ دف
- مژده که آن بو طرب داد طرب‌ها بداد  
بگسلم این ریسمان، باز روم در معاد  
گفتم: من کیستم؟ گفت: مراد مراد  
می شده جاری به کف، بنوش جام مراد

۱۴۲ با تقطیع (نشانه‌گذاری) بیت زیر، در کدام رکن (پایه آوایی)، اختیار وزنی «قلب» به کار رفته است؟

- «دست کسی بر نرسد به شاخ هویت تو  
(۱) رکن (پایه آوایی) اول مصراع نخست  
(۳) رکن (پایه آوایی) دوم مصراع نخست
- تا رگ نخلیت او ز بیخ و بن بر نکنی»  
(۲) رکن (پایه آوایی) سوم مصراع دوم  
(۴) رکن (پایه آوایی) سوم هر دو مصراع

۱۴۳ در رکن (پایه آوایی) چندم مصراع نخست بیت زیر، اختیار وزنی «قلب» دیده می‌شود؟

- «کیست که پیغام من به شهر شیروان برَد  
(۱) سه  
(۲) یک  
(۳) چهار  
(۴) دو
- یک سخن از من بدان مرد سخندان برد»

۱۴۴ کدام اختیار شاعری در بیت زیر وجود ندارد؟

- «گر زد ریا دو سه قطره بپراکند چه باک  
(۱) ابدال  
(۳) کاربرد فاعلاتن به جای فعلاتن
- باز چون جمع شود رو سوی دریا دارد»  
(۲) قلب  
(۴) تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند و بلند به کوتاه

۱۴۵ در کدام بیت اختیار زبانی تغییر مصوت بلند به کوتاه و اختیار وزنی ابدال به کار رفته است؟

- (۱) دلا مگر که تو مستی که دل به عقل بیستی  
(۲) شدم ز عشق به جایی که عشق نیز نداند  
(۳) میانه گیرد آهو میانه‌ی دل شیرینی  
(۴) هزار جان و دل و عقل گر به هم تو ببندی
- که او نشست نیابد تو را کجا بنشانند  
رسید کار به جایی که عقل خیره بماند  
هزار آهوی دیگر ز شیر او برهاند  
چو عشق با تو نباشد به روزنش نرساند

۱۴۶ در بیت زیر، همه‌ی اختیارات شاعری به استثنای ..... وجود دارد.

- «غمزه و ابروی چون تیر و کمان آفت ماست  
(۱) ابدال  
(۳) تغییر کمیت بلند به کوتاه
- لیک ترکش نکنم گر همه قربان گردیم»  
(۲) قلب  
(۴) کاربرد فاعلاتن به جای فعلاتن

۱۴۷ در بیت زیر، اختیارات شاعری کدام گزینه به کار نرفته است؟

- «عشوه دادند که بر ما گذری خواهی کرد  
(۱) تغییر مصوت کوتاه به بلند - قلب  
(۳) بلند بودن هجای پایان مصراع - ابدال
- دیدی آخر که چنین عشوه خریدیم و برفت»  
(۲) ابدال - تغییر مصوت بلند به کوتاه  
(۴) حذف همزه - فاعلاتن به جای فعلاتن



۱۴۸

- در کدام بیت علاوه بر اختیار وزنی ابدال، اختیار زبانی تغییر مصوت بلند به کوتاه هم وجود دارد؟
- ۱) حدیث هول قیامت که گفت واعظ شهر
  - ۲) غم کهن به می سالخورده دفع کنید
  - ۳) فغان که آن مه تا مهربان مهر گسل
  - ۴) گره به باد مزن گرچه بر مراد رود
- کنایتی است که از روزگار هجران گفت  
که تخم خوشدلی این است پیر دهقان گفت  
به ترک صحبت یاران خود چه آسان گفت  
که این سخن به مثل باد با سلیمان گفت

۱۴۹

- در همه‌ی ابیات به استثنای بیت ..... اختیار وزنی فاعلاتن به جای فاعلاتن و ابدال صورت گرفته است.
- ۱) اشک غمناز من ار سرخ برآمد چه عجب
  - ۲) تا به دامن ننشیند ز نسیمش گردی
  - ۳) من از این طالع شوریده به رنجم ورنی
  - ۴) مصلحت نیست که از پرده برون افتد راز
- خجل از کرده‌ی خود پرده دری نیست که نیست  
سیل خیز از نظرم رهگذری نیست که نیست  
بهره‌مند از سر کویت دگری نیست که نیست  
ورنه در مجلس رندان خبری نیست که نیست

۱۵۰

- در کدام بیت هر دو اختیار وزنی (فاعلاتن به جای فاعلاتن) و (ابدال) و اختیار زبانی (تغییر مصوت بلند به کوتاه و کوتاه به بلند) وجود دارد؟
- ۱) زاری آغاز کند او که همه خورد و بزرگ / همه یاریش کنند ارچه بدیدند یسار
  - ۲) روزی از معرفت و فقه بسوزد ما را / که بگویم که جنید است و ز شیخان کبار
  - ۳) چو از او داد بخواهیم از این بیدادی / او به یک لحظه رهاند همه را از آزار
  - ۴) برهندی همه از ظلمت این نفس لئیم / گراز او یک نظری فضل بتابند بهار

www.akoedu.ir

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:

تقطیع بیت الف: U - - - - U - - - - - U

- U U - U U - - U - - U - U

وزن بیت «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن» است.

اختیارات زبانی:

(۱) تغییر کمیت بلند تلفظ کردن کسره‌ی اضافه (-) هجای دوازدهم مصراع دوم.

اختیارات وزنی:

(۱) ابدال: رکن اول و سوم مصراع اول: شاعر به جای «مفتعلن»، «مفعولن» آورده است. یعنی؛ به جای دو هجای کوتاه یک هجای بلند آمده است.

(۲) قلب: در رکن اول مصراع دوم به جای «مفتعلن»، «مفاعلن» آمده است.

(۳) یکسان بودن هجای پایان مصراع: چون وزن شعر همسان دولختی است شاعر در نیم‌مصراع‌های بیت اول و دوم، سه بار هجای کشیده آورده است که آنرا در حکم یک هجای بلند در نظر می‌گیریم.

تقطیع بیت ب: - U - - U - - U - - - U - - - - U - U - U - U -

- - - - U - U - U - U -

وزن بیت «فعلاتن مفاعلن فعلن» است.

اختیارات زبانی:

(۱) حذف همزه: هجای دهم مصراع دوم.

(۲) تغییر کمیت بلند تلفظ کردن کسره‌ی اضافه (-) هجای هشتم مصراع اول و هجای سوم مصراع دوم.

(۳) تغییر کمیت کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند (ی) هجای هفتم مصراع اول.

اختیارات وزنی:

(۱) آوردن «فاعلاتن» به جای «فعلاتن» در رکن اول هر دو مصراع.

(۲) ابدال: شاعر در رکن پایانی هر دو مصراع به جای «فعلن»، «فعلن» آورده است.

(۳) یکسان بودن هجای پایان مصراع: هجای پایانی هر دو مصراع هجای کشیده است و آنرا در حکم یک هجای بلند در نظر می‌گیریم.

تقطیع بیت پ: - U U - U U U - - - - U - U -

- U U - U - U - - U U - U U -

وزن بیت «مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن» است.

اختیارات زبانی:

(۱) حذف همزه: هجای هفتم مصراع دوم

(۲) تغییر کمیت بلند تلفظ کردن کسره‌ی اضافه (-) هجای نهم مصراع اول.

اختیارات وزنی:

(۱) ابدال: شاعر در رکن دوم مصراع اول به جای «فعلاتن»، «مفعولن» آورده است.

(۲) قلب: شاعر در رکن اول مصراع دوم به جای «مفاعلن»، «مفتعلن» آورده است.

(۳) یکسان بودن هجای پایان مصراع: هجای پایانی مصراع دوم هجای کشیده است و آنرا در حکم یک هجای بلند در نظر می‌گیریم.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:

گزینه‌ی الف: - U - U - - U - - U - U - U - -

- U - U - UU - - U - U - UU -

وزن بیت الف: «مفتعلن مفاعلهن مفتعلن مفاعلهن» و از اوزان همسان دولختی است.

اختیارات زبانی:

(۱) امکان حذف همزه: هجای دوازدهم مصراع اول.

(۲) تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه: هجای دوم و یازدهم مصراع اول.

اختیارات وزنی:

(۱) یکسان بودن هجای پایان مصراع هجای پایانی نیم‌مصراع، در مصراع اول و هجای پایانی مصراع اول، هجای کشیده

«- U» است که آنرا باید به هجای بلند «-» تبدیل کنیم. بنابراین دو اختیار وزنی وجود دارد.

گزینه‌ی ب: - - - U - U - - U - - U - U - U

- - - UUU - UUU - U - U

وزن بیت ب: «مفاعلهن فعلاطن مفاعلهن فعلن» است.

اختیارات زبانی:

(۱) تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه: هجای پنجم مصراع اول.

(۲) امکان حذف همزه: هجای دوم مصراع دوم.

(۳) تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند: هجای هفتم و دهم مصراع دوم.

اختیارات وزنی:

(۱) ابدال: در رکن پایانی هر دو مصراع: آمدن «فعلن» به جای «فعلن».

گزینه‌ی پ: - - - U - U - - - U - U - U - U

- - - U - U - - UU - U - U

وزن بیت پ: «مفاعلهن فعلاطن مفاعلهن فعلن» است.

اختیارات زبانی:

(۱) تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه: هجای ششم مصراع اول.

(۲) امکان حذف همزه: شش مورد در بیت.

اختیارات وزنی:

(۱) ابدال: در رکن پایانی هر دو مصراع: آمدن «فعلن» به جای «فعلن».

(۲) یکسان بودن هجای پایان مصراع هجای پایانی هر دو مصراع، هجای کشیده «- U» است که آنرا باید به هجای

بلند «-» تبدیل کنیم. بنابراین دو اختیار وزنی وجود دارد.

گزینه‌ی ت: - U - - UU - - U - - UU -

- UU - UU - - U - U - U -

وزن بیت ت: «مفتعلن فاعلهن مفتعلن فاعلهن» است.

اختیارات زبانی:

(۱) تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه: هجای سوم مصراع دوم.

(۲) امکان حذف همزه: سه مورد در مصراع اول.

(۳) تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند: هجای چهارم و دوازدهم مصراع دوم.

اختیارات وزنی:

(۱) یکسان بودن هجای پایان مصراع (هجای پایانی نیم‌مصراع، در مصراع اول و هجای پایانی هر دو مصراع، هجای

کشیده «- U» است که آنرا باید به هجای بلند «-» تبدیل کنیم. بنابراین سه اختیار وزنی وجود دارد.

گزینه‌ی ث: UU - - U - U - UU - - UU -

- UU - - U - U - UU -

وزن بیت ث: «مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن» است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: - U - - UU - - UU - - - -  
- U - - UU - - UU - - - -

وزن بیت «فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلمن» است.  
اختیارات وزنی:

(۱) امکان حذف همزه: دو مورد در مصراع اول.  
اختیارات وزنی:

(۱) آوردن «فاعلاتن» به جای «فعلاتن» در آغاز هر دو مصراع.

(۲) ابدال: در رکن پایانی هر دو مصراع: آمدن «فعلمن» به جای «فعلمن» به کار رفته است.

(۳) یکسان بودن هجای پایان مصراع (هجای پایانی مصراع اول هجای کشیده «- U» است) که آنرا باید به هجای بلند «-» تبدیل نمود.

گزینه‌ی ۲: - UU - - UU - - UU - - - -  
- UU - - UU - - UU - - - -

وزن بیت «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلمن» است.  
اختیارات وزنی:

(۱) امکان حذف همزه: هجای پانزدهم مصراع دوم.

(۲) تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند: هجای سوم مصراع اول و دوم، هجای هفتم مصراع اول و هجای یازدهم مصراع دوم.

(۳) تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه: هجای ششم مصراع اول.  
اختیارات وزنی:

(۱) یکسان بودن هجای پایان مصراع (هجای پایانی مصراع دوم هجای کشیده «- U» است) که آنرا باید به هجای بلند «-» تبدیل نمود.

گزینه‌ی ۳: - U - - - - - -  
- U - - - - - -

وزن بیت «فعلاتن فعلاتن فعلمن» است.  
اختیارات وزنی:

(۱) امکان حذف همزه: چهار مورد.

اختیارات وزنی:

(۱) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن: رکن اول هر دو مصراع

(۲) ابدال: آمدن یک هجای بلند به جای دو هجای کوتاه. (رکن دوم مصراع اول «مفعولن» است که به جای «فعلاتن» آمده است.)

(۳) ابدال: در رکن پایانی هر دو مصراع: آمدن «فعلمن» به جای «فعلمن».

(۴) یکسان بودن هجای پایان مصراع (هجای پایانی هر دو مصراع، هجای کشیده «- U» است) که آنرا باید به هجای بلند «-» تبدیل نمود.

گزینه‌ی ۴: - UU - - UU - - UU - - - -  
- UU - - UU - - UU - - - -

وزن بیت «فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلمن» است.  
اختیارات وزنی:

(۱) امکان حذف همزه: هجای هفتم مصراع اول.

(۲) تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند: هجای چهارم و یازدهم مصراع اول و هجای سوم مصراع دوم. تلفظ تماس: ۰۲۶۳۳۴۰۸۹۴۴.  
اختیارات وزنی:

(۱) آوردن «فاعلاتن» به جای «فعلاتن» در آغاز رکن اول هر دو مصراع.

(۲) یکسان بودن هجاء، پایان مصاء (هجاء، پایان هجاء، پایان هجاء، ده مصاء، هجاء، کشیده «- U» است) که آن را باید به هجاء، گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:

تقطیع بیت الف: -- UU - U - U - UU -  
 -- UU - UU -

وزن بیت: «مستفعل مستفعل مستفعل مُس (فع)» است. از اوزان همسان می‌توان در نظر گرفت؛ زیرا اولویت با اوزان همسان و نظم تکراری است. البته می‌توان این وزن را به شکل ناهمسان «مفعولٌ مفاعیلٌ مفاعیلٌ فعل» نیز تقطیع به ارکان نمود.

اختیارات وزنی:

(۱) قلب: رکن دوم مصراع اول. شاعر به جای (مستفعل) (فاعلاتن) آورده است.

(۲) ابدال: رکن سوم مصراع دوم. شاعر به جای (مستفعل) (مفعولن) آورده است.

(۳) یکسان بودن هجاء پایانی مصراع هجاء پایانی مصراع دوم، هجاء کشیده «- U» است که آن را باید به هجاء بلند «-» تبدیل نمود.

اختیارات زبانی:

(۱) بلند تلفظ کردن کسره‌ی اضافه (-) در هجاء پنجم مصراع دوم.

(۲) حذف همزه هجاء دوازدهم مصراع دوم.

تقطیع بیت ب: -- UU - U - UU -  
 -- UU - U - UU -

اختیارات وزنی:

(۱) آوردن «فاعلاتن» به جای «فعلاتن» در رکن اول هر دو مصراع.

(۲) ابدال: در رکن پایانی هر دو مصراع شاعر به جای «فعلن»، «فعلن» آورده است.

اختیارات زبانی:

(۱) تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند: در هجاهای سوم و هفتم هر دو مصراع، مصوت‌های کوتاه پایان کلمه، کسره‌ی اضافه را بلند تلفظ کنیم تا یک هجاء بلند در نظر گرفته شود.

۵

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:

تقطیع بیت اول: U - U - UU - U - U - - -

U - U - UU - U - U - - -

وزن بیت: «مفاعلهن فعلاتن مفاعلهن فعلن» است.

اختیارات وزنی:

(۱) ابدال: در رکن پایانی هر دو مصراع: آمدن «فعلن» به جای «فعلن».

(۲) یکسان بودن هجای پایانی مصراع (هجای پایانی هر دو مصراع هجای کشیده «- U» است که آنرا باید به هجای بلند «-» تبدیل نمود.

اختیارات زبانی:

(۱) حذف همزه (هجای دوم مصراع دوم).

(۲) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند (ی) در هجای یازدهم مصراع دوم.

(۳) بلند تلفظ کردن کسره‌ی اضافه‌ی (ی) در هجای دوازدهم مصراع دوم.

تقطیع بیت دوم: U - U - UU - U - U - - -

U - U - UU - U - U - - -

وزن بیت: «مفاعلهن فعلاتن مفاعلهن فعلن» است.

اختیارات زبانی:

(۱) حذف همزه (هجای دهم مصراع دوم).

(۲) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند (ی) در هجای پنجم مصراع اول.

(۳) بلند تلفظ کردن کسره‌ی اضافه‌ی (-) در هجای دوازدهم مصراع اول و دوم.

اختیارات زبانی:

(۱) ابدال: در رکن پایانی هر دو مصراع: آمدن «فعلن» به جای «فعلن».

(۲) یکسان بودن هجای پایان مصراع (هجای پایانی هر دو مصراع هجای کشیده «- U» است که آنرا باید به هجای بلند «-» تبدیل نمود.

۶

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. همه‌ی موارد اعم از فاعلاتن به جای فعلاتن و ابدال فع لن به جای فعلن و بلند بودن هجای پایانی در بیت به کار رفته بجز تغییر کمیت مصوت

۷

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در رکن اول گزینه‌ی دو چه در مصراع اول و چه در مصراع دوم هیچ اختیار وزنی‌ای صورت نگرفته است فقط در رکن آخر هر دو مصراع از بلند بودن هجای پایان مصراع شاعر سود برده و به جای آن از هجای کشیده استفاده کرده است.

در رکن اول سایرگزینه‌ها شاعر از اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن استفاده کرده‌است و در رکن آخر گزینه‌های یک، سه و چهار شاعر از اختیار وزنی بلند بودن هجای پایانی یا ابدال فع لن به جای فعلن استفاده کرده است.

۸

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۹

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۱۰

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

- ۱۱) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در بیت دوم، فقط در هجای ششم مصراع نخست مصوت کوتاه به صورت بلند تلفظ می‌شود. در رکن دوم مصراع دوم این بیت اختیار شاعری «قلب» رخ داده است. تشریح سایر گزینه‌ها:  
 (۱) این بیت بر وزن رباعی «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» (مستفعل مستفعل مستفعل فع) سروده شده است. جز در مصراع سوم، رکن دوم همه‌ی مصراع‌ها (مصراع ۱، ۲ و ۴) دچار اختیار شاعری «قلب» شده است.  
 (۲) در هجای یازدهم هر دو مصراع بیت نخست، اختیار ابدال به کار رفته است.  
 (۴) قافیه براساس قاعده‌ی ۲ (یز) بوده و حرف «روی» (آخرین حرف اصلی قافیه، حرف «ز» است)
- ۱۲) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. وزن این بیت «فعلاتن مفاعلن فعلن» است. در رکن پایانی مصراع نخست (هجای نهم) اختیار شاعری «ابدال» رخ داده است. هجای پایانی هر دو مصراع به دلیل کشیده بودن دارای اختیار شاعری هستند (بلند بودن هجای پایان مصراع). در هجای هفتم مصراع نخست، اختیار «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» رخ داده است.
- ۱۳) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ابدال در رکن آخر مصراع دوم / اختیار بلند بودن هجای پایانی مصراع دوم / فاقد اختیار زبانی. اختیارات شاعری سایر ابیات:  
 (۲) وزنی: آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن در رکن نخست هر دو مصراع / ابدال در رکن پایانی هر دو مصراع / بلند بودن هجای پایانی مصراع دوم / زبانی: حذف همزه در «حافظار» / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در هجای هشتم مصراع نخست و هجای هفتم مصراع دوم  
 (۳) وزنی: بلند بودن هجای پایانی مصراع دوم / زبانی: حذف همزه در «کن آن» / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در هجای چهارم مصراع دوم  
 (۴) وزنی: بلند بودن هجای پایانی مصراع دوم / زبانی: حذف همزه در «از آن» / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در هجای ششم مصراع دوم
- ۱۴) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. شاعر فقط یک بار در رکن دوم مصراع اول هجای پایانی ابرو را کوتاه تلفظ کرده است. بقیه موارد اتفاق افتاده است.
- ۱۵) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. همه‌ی موارد بالا وجود دارد و شاعر در رکن آخر فَعْلُن را آورده است اما ابدال نداریم.  
 گرا دی / یزله / گئی / اذ / ا / دوسات / اب / کواری / ای / ا / ر / قیب
- |         |         |          |          |
|---------|---------|----------|----------|
| Ø - U U | - - U U | - Ø U U  | - - / -  |
|         |         | -        | U        |
| یار     | ب ر با  | دی ی خون | دی ش این |
| Ø - U U | - - U U | - - U U  | - - U -  |
- ۱۶) گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
- ۱۷) گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
- ۱۸) گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
- کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند (ج): هنگام تلفظ هجای «بی» (دومورد) در مصراع دوم  
 بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه (الف): هنگام تلفظ کردن هجای «ن» و «ش» در مصراع دوم  
 قلب (ب): هنگام تلفظ هجاهای «ز» و «وَد» در مصراع دوم  
 ابدال (ه): هنگام تلفظ هجاهای «تم» در واژه‌های «گفتم» در هر دو مصراع



گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تقطیع بیت‌های سؤال:

به کار بردن فاعلاتن به جای فعلاتن (و)

تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه (ز)															
بلند تلفظ کردن هجای پایان مصراع (و)							حذف همزه (ز)								
↓	بیب	ط	ک	رم	دا	ت	ر	دا	دیده	ت	ز	حسب	یز	دی	در
	<del>U</del>	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-
													↓	U	
													↑	U	
	نیست	ت	ن	ما	در	ی	ر	چا	را	م	ک	مد	زا	چ	عا
	<del>U</del>	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-
↑													↑		
	بلند تلفظ کردن هجای پایان مصراع (و)							حذف همزه (ز)							

به کار بردن فاعلاتن به جای فعلاتن (و)

به کار بردن فاعلاتن به جای فعلاتن (و)

حذف همزه (ز)														
ابدال (و)							حذف همزه (ز)							
↓	دی	تا	اف	جا	گی	د	صو	مق	ی	پ	ک	ری	خ	ا
	-	-	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-
	نیست	ت	ن	با	با	ب	حد	رف	ط	هیچ	دز	خ	ک	ک
	<del>U</del>	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U
↑														
	بلند تلفظ کردن هجای پایان مصراع (و)							حذف همزه (ز)						
	فعلن			فعلاتن				فعلاتن				فعلاتن		

- ۲۰ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ابدال در سایر گزینه‌ها:  
 (۱) هنگام تلفظ هجای «شا» (دو مورد) در مصراع اول  
 (۲) هنگام تلفظ هجای «دان» در مصراع اول  
 (۳) هنگام تلفظ هجای «سن» و «بن» در مصراع اول

- ۲۱ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.  
 در مصراع دوم حذف همزه صورت گرفته است.  
 ا / زان / گ / ناه (همزه‌ی آن حذف شده است).  
 U - U - U

در مصراع اول در رکن آخر شاعر فع لن را به جای فعلن آورده و ابدال صورت گرفته است.

- ۲۲ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.  
 در گزینه‌ی دو و سه آوردن هجای کشیده به جای بلند در آخر هر دو مصراع (وزنی)  
 در گزینه‌ی چهار حذف همزه در مصراع اول (زبانی)

- ۲۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. شاعر در رکن آخر مصراع اول به جای فعلن از فع لن استفاده کرده است.

- ۲۴ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. قلب در هجای هشتم و نهم مصراع اول: (مفتعلن فاعلن \* ۲) توجه: هجاهای انتهای دو مصراع بلند است و از اختیار هجای بلند استفاده نشده است.

- ۲۵ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی یک و دو ابدال فعلن به فع لن - در گزینه‌ی سه ابدال مستفعل به مفعولن داریم. در گزینه‌ی پاسخ فاعلاتن به جای فعلاتن داریم.

- ۲۶ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در مصراع نخست این بیت تنها یک حذف همزه (یاد آمد) به کار رفته است.  
 تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: وزن بیت «فاعلاتن (فعلاتن) فعلاتن فعلن» است.

گزینه‌ی ۲: قافیه‌ی بیت: «یاد» و «فریاد»، مطابق قاعده‌ی ۲

گزینه‌ی ۳: ابدال در رکن پایانی هر دو مصراع / حذف همزه در «یاد آمد» و «فریاد آمد»

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

گزینه‌ی ۱: ۱- حذف همزه ۲- تغییر هجای کوتاه به بلند (هر دو زبانی است)

-- UU -- UU --  
-- U - U - UU --  
×

گزینه‌ی ۲: ابدال و حذف هجای کوتاه پایانی هر دو وزنی است.

(هر دو وزنی است)

U - UU - U - U -- U -  
U --- U - U -- U -  
× ×

گزینه‌ی ۳: ۱- فعلاتن به جای فاعلاتن ۲- ابدال: (هر دو اختیار وزنی است)

- UU -- UU -- UU -- UU  
---- UU -- UU -- U -

گزینه‌ی ۴: ۱- حذف همزه: زبانی ۲- حذف هجای کوتاه پایانی: وزنی ۳- فعلاتن به جای فاعلاتن: وزنی

U ---- UU -- UU -- UU  
× ---- UU -- UU -- U -  
×

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تقطیع گزینه‌ی (۳):

به کار بردن فاعلاتن به جای فعلاتن

شاخ	تْ	ه	ها	رز	پُ	ن	با	ریب	گ	بر
U	U	-	-	-	U	U	-	-	U	-
من	دا	-	من	دا	نا	نا	شا	مف	جُ	اند
-	-	-	-	-	-	-	-	-	U	-
	↑				↑					
	ابدال				ابدال					
فعلن				فعلاتن						فعلاتن

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در بیت اختیار ابدال به کار نرفته است.

(۲) در این بیت اختیار ابدال به کار نرفته است.

(۴) در این بیت تنها در هجای نهم مصراع دوم، یک بار از این اختیار استفاده شده است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

بلند بودن هجای پایان مصراع (و)

به کار بردن فاعلاتن

تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند (ز)

به جای فاعلاتن (و)

دست	ت	ف	ز	ر	س	ر	ما	در	د	ز	نا	را	ب	دل
-	U	U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-	-
شم	ن	د	د	ن	ت	چ	ر	ه	م	د	ک	ن	ز	چ
-	-	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	U
ابدال (و)														
فعلن				فعلاتن			فعلاتن				فعلاتن		فعلاتن	

تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند (ز)

به کار بردن فاعلاتن

حذف همزه (ز)

به جای فاعلاتن (و)

فا	ق	ت	ی	فا	ج	ت	د	م	ر	خ	م	د	ف	چ	هم
-	U	U	U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
شم	پ	د	س	ر	ت	ن	را	ه	م	غ	ز	ز	و	چ	چ
-	-	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-	U	-
ابدال (و)															
فعلن				فعلاتن			فعلاتن				فعلاتن		فعلاتن		

به کار بردن فاعلاتن

به جای فاعلاتن (و)

اختیارات وزنی: ۶ / اختیارات زبانی: ۴

۳۰

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

-UU--UU-UUU--U-  
- - --UU--UU--U-  
↓

ابدال (تبدیل دو هجای کوتاه به یک هجای بلند)

در سایر ابیات «ابدال» وجود ندارد.

۳۱

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تقطیع هجایی و وزن ابیات:

بیت الف: «- U - / - - U - / - - U -» فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» (رمل مسدس محذوف)

بیت ب: «U / - - - U / - - - U / - - - U» مفاعیلن مفاعیلن فعولن» (هزج مسدس محذوف)

بیت ج: «- U - - / - U - - / - U - - / - U - -» مستفعلن مستفعلن مستفعلن» (رجز مثنیٰ سالم)

بیت د: «U / - - U / - - U / - - U / - - U» فعولن فعولن فعولن فعولن» (مقارب مثنیٰ محذوف)

۳۲

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تقطیع هجایی و وزن بیت:

ط	ها	رَ	ثَر	نَ	بِ	خو	نِ	جِ	گِر	کُ	نَد	عَا	شِیْ
U	-	U	-	U	U	-	U	-	U	-	U	-	-
بِ	فُو	لِ	مَف	تِی	یِ	عِش	قَش	دُ	رُسَد	تِ	نِی	سَ	مَاز
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U
				/									
	مفاعِلن		مفاعِلن		فَعْلَاتِن		فَعْلَاتِن		مفاعِلن		فَعْلُن		فَعْلُن

اختیارات شاعری: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه کسره‌ی اضافه (در هجای هشتم مصراع اول) / ابدال (در رکن پایانی مصراع اول، به جای رکن «فعلن»: UU-) از رکن «فعلن»: -» استفاده شده است. / حذف همزه (در هجای چهارم مصراع اول): طهارت ار ← طهارتْ / بلند به حساب آوردن هجای پایان مصراع (در مصراع دوم) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند «ی» (در هجای پنجم مصراع دوم) / قلب: -

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

ابدال: رکن پایانی مصراع اول: فع لن و مصراع دوم فعلن است / در مصراع اول همزه فعل «است» حذف می‌شود /  
هجای پایانی «محرومی» که بلند است به ضرورت وزن کوتاه تلفظ می‌شود.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تقطیع بیت‌های سؤال:

بلند بودن هجای پایان مصراع ۲

	ابدال ۱ ↓													
وست - /	پی -	هش -	یا -	س U	ی U	رو -	اب -	م U	خ U	در -	ود -	شَد U	ئ U	
است - /	تِ U	خ U	سیه -	بگ -	تِ U	سو U	نِ /	ه U	د U	وند -	پی -	کِ U	آکُر -	
↑							↓							
بلند بودن هجای پایان مصراع ۴ فعلن		فعلاتن			فعلاتن			فعلاتن به کار بردن فاعلاتن به جای فعلاتن ۳						

به کار بردن فاعلاتن به جای فعلاتن ۵

مت -	عْ U	لِ U	با -	اق -	بِ U	م U	خِ -	مَنْ -	لِ U	دِ U	در -	دی -	زَ U	تا -
است - /	تِ U	خ U	رِ -	بِ -	دِ U	زَ U	غَمْ -	نِ /	ه U	نِ U	جا -	یز -	دی /	شا -
↑							↓							
بلند بودن هجای پایان مصراع ۷ فعلن		فعلاتن			فعلاتن			فعلاتن به کار بردن فاعلاتن به جای فعلاتن ۶						

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۱- خادم:  $\left( \begin{array}{c} -UU--UU--UU-UU- \\ -UU--UU--UU-UU- \end{array} \right)$  فقط اختیار زبانی حذف همزه دارد.

۲- مردم:  $\left( \begin{array}{c} \cancel{\text{U}}---UU--UU-UU- \\ -UU--UU--UU--U- \end{array} \right)$  حذف همزه و تغییر کمیت مصوت‌ها از اختیارات زبانی،

ابدال و حذف هجای پایانی از اختیارات وزنی

۳- به بوستان:  $\left( \begin{array}{c} \cancel{\text{U}}---U-U--UU-U-U \\ U---U-UU-UU-U-U \end{array} \right)$  تغییر کمیت مصوت‌ها و حذف همزه از اختیارات زبانی

و حذف هجای کوتاه پایانی از اختیارات وزنی است.

۴- سعدیا:  $\left( \begin{array}{c} -U---U---U---U- \\ \cancel{\text{U}}-U---U---U---U- \end{array} \right)$  تغییر کمیت مصوت و حذف همزه از اختیارات زبانی و

حذف هجای کوتاه پایانی از اختیارات وزنی است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۱- جمال =  $\left( \begin{array}{c} \cancel{\text{U}}-UU-U-U--UU-U-U \\ - - -U-U--UU-U-U \end{array} \right)$

حذف هجای پایانی و ابدال هر دو اختیار وزنی است.

۲- ز چشم =  $\left( \begin{array}{c} \cancel{\text{U}}---U-U--UU-U-U \\ ---U-U--UU-U-U \end{array} \right)$

حذف همزه اختیار زبانی و حذف هجای پایانی از اختیارات وزنی است.

۳- سعدیا =  $\left( \begin{array}{c} ----UU--UU--U- \\ -UU--UU--UU--U- \end{array} \right)$

حذف همزه اختیار زبانی و ابدال اختیار وزنی است.

۴- بشنو =  $\left( \begin{array}{c} --U-U-UU-- \\ \cancel{\text{U}}--U-U-UUU- \end{array} \right)$

تبدیل هجای کوتاه به بلند از اختیارات زبانی و حذف هجای پایانی از اختیارات وزنی است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

در	ماک	د	ام	ک	از	ت	ش	کا	یت	ک	جا	ب	زم
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
هم	با	ت	گر	ز	دس	ت	ت	دا	رم	ش	کا	ی	تی
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
	مستفعلن				مفاعیل				مستفعلن				فعل

(مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

وین	عش	ق	ت	در	ه	نا	ف	ری	دس	تند
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-	-
هر	گز	ن	ز	ود	ز	ز	ف	را	زر	دی
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-	-
	مستفعل				فاعلات				مستفعل	

بررسی وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) مفتعلن مفتعلن فاعلن

(۲) فعلاتن فعلاتن فعلن

(۴) مستفعلن فعلن مستفعلن فعلن



گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تقطیع بیت سؤال:

ا	گر	تُد	بر	فِ	ک	نی	در	م	یا	نِ	شِه	ر	نِ	قاب
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	U -
ه	زا	ر	مُ	مِ	نِ	مخ	لص	دَ	رف	ک	نی	بِ	عِ	قاب
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	U -
	مفاعِلن		مفاعِلن		فعلاتِن		مفاعِلن		مفاعِلن		فعلن			

تقطیع گزینه‌ی ۳:

ر	قی	سب	کیس	ت	کِ	در	ما	جَ	را	یِ	خِ	و	تِ	ما
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
فِ	رشد	تِ	ره	تُد	بِ	رد	تا	بِ	اه	رِ	مِ	چِ	رِ	سد
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
	مفاعِلن		مفاعِلن		فعلاتِن		مفاعِلن		مفاعِلن		فعلن			

بررسی وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) - U - U - UU - U - U - UU - (مفتعلن مفاعِلن مفتعلن مفاعِلن)

(۲) - U - - UU - - U - - UU - (مفتعلن فاعِلن مفتعلن فاعِلن)

(۴) - UU - - UU - - UU - - UU - (مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن)

۴۰

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

در	مگر	نه	گر	تا	د	گ	را	چشم	م	ن	دا	رند
-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
کز	دست	ت	گ	دا	یا	ن	و	کر	د	ن	وا	بی
-	-	U	U	-	-	U	U	-	U	U	-	-
	مفعول		مفاعیل		مفاعیل		مفاعیل				فعلون	

(مستفعل مستفعل مستفعل مستف)

۴۱

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

خا	ل	ب	نا	گو	ش	او	ز	گو	ش	ن	ش	نا
-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-
بر	د	چ	نا	دل	ک	گو	ش	وا	ر	ن	دا	نست
-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-
	مفتعلن		مفتعلن		فاعلات		مفتعلن				فع	

بررسی وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) مفتعلن مفتعلن فاعلن

(۲) مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

(۳) مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تقطیع بیت صورت سؤال:

ب	حس	ن	خدا	ق	و	فا	کس	ب	یا	ر	ما	د	ر	سد
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
ت	را	د	رین	س	خ	نن	کا	ر	کا	ر	ما	د	ر	سد
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
	مفاعیلن		فعلاتن		مفاعیلن		مفاعیلن		مفاعیلن		مفاعیلن		مفاعیلن	فعلن

تقطیع گزینه‌ی ۳:

ب	زی	ر	سد	گ	ل	حد	اس	ت	خا	ن	پ	گ	ر	ما
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
چ	گد	د	میست	ک	از	آ	س	یا	ب	می	گ	ذ	رد	
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-

وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

(۲) مفعول مفاعیل مفاعیل فعلن

(۴) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تقطیع بیت صورت سؤال:

در	حد	ق	ی	کا	ر	زا	ر	جا	دا	دن
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-	-
به	تر	ک	گ	ری	خ	تن	ب	نا	مر	دی
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-	-
	مفعول		مفاعیلن		مفاعیلن		مفاعیلن		مفاعیلن	

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

بی	خو	دُ	رَ	دا	نر	هُ	ل	جُم	دم	فَ	بَ	تا	سر
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
زد	سا	دُ	دِ	بذ	با	کِ	سَ	نَس	آ	مَ	هَ	بش	عی
-	-	U	U	-	-	U	-	-	-	U	U	-	-
	مستف			مستفعل				مستفعل				مستفعل	

وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) فعلاً فاعلاتن فعلاً فاعلاتن

(۲) فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

(۴) مفاعلهن فعلاتن مفاعلهن فعلاتن

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

داد	اض	تِ	بِ	صُحِدَ	يِ	جا	سست	نیه	دل	تِ	وَ	خدا
↓	-	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ید	را	دَ	تِ	رشد	فِ	ود	ز	رو	بی	چُ	و	دی
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-	-	U	-
فع		مفتعلن			فاعلات			مفتعلن				

وزن سایر گزینه‌ها:

- (۱) مفتعلن مفتعلن فاعلن
- (۲) مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن
- (۴) مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تقطیع گزینه‌ی ۱:

تید	گف	ب	ش	ها	شاکل	ن	ست	فس	طی	ل	ن	خا	آکل
U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
↓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
بید	ما	د	ب	نی	شا	ن	خا	آکل	ی	ج	خا	از	-
U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
↓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
فعالن				مفاعیل			مفاعیل				مفعول		

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) -- / U - U / U -- / U - U -- : مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن  
 (۳) -- / U - U -- / U - U -- : مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن  
 (۴) -- / U - U - U / U -- : مفعول مفاعیل فعالن

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تقطیع بیت صورت سؤال:

رند	دا	د	م	چش	راکل	گ	د	تا	گر	ن	ه	من	در
U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
↓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
بی	وا	د	د	کر	واکل	ن	ن	یاکل	دا	گ	ب	دس	کز
U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
↓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
فعالن				مفاعیل			مفاعیل				مفعول		

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تقطیع بیت‌های سؤال:

۴۸

راه	رِ	با	عُ	رض	عا	لِ	گ	زائِر	ا	مت	یَ	شو	تا
<del>رِ</del>	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-	-
مت	ز	با	بَ	کی	اش	کِ	ق	شو	زِ	دم	ش	ری	اب
<del>ز</del>	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-	-
ظار	تِ	رذ	ذَ	دی	شر	فِ	بِ	سپ	بِ	لم	دِ	ری	عم
<del>تِ</del>	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-	-
مت	ز	شا	فِ	بر	در	و	بِ	سپ	بِ	شم	کِ	در	تا
<del>ز</del>	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-	-
	فاعِلن			مفاعِل			فاعِلات					مفعول	

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تقطیع بیت سؤال:

۴۹

زیر	یِ	مِ	نغ	گِ	چند	زِ	رد	زیر	گ	نَ	بِی	شَد	را	تُ
<del>یِ</del>	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U
زار	یِ	لِ	نا	هَ	آ	زِ	بد	کی	شِ	نَ	می	دَ	را	هَ
<del>یِ</del>	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U
	فَعِلن			مفاعِلن					فَعِلاتن				مفاعِلن	

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تقطیع مصراع سؤال:

بر	دا	ش	ت	شب	تا	ب	س	حر	دس	ت	د	عا	من
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-

تقطیع گزینه‌ی ۴:

بگ	ذا	ر	ک	چو	شم	ع	ک	نم	پ	گ	ر	خ	آب
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
	مفعول		مفاعیل		مفاعیل		مفاعیل		مفاعیل		مفاعیل		فعلون

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن
- (۲) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن
- (۳) مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

ن ت گف تی / ک ب جا آ / ر م گف تم / ک ن یاری  
 - - UU / - - UU / - - UU / - - UU  
 عه د پی ما / ن و فا دا / ری ی دل بن / د ی یاری  
 - - UU / - - UU / - - UU / - - UU

در رکن اول مصراع دوم این بیت به جای فعلاتن، فاعلاتن آورده شده است ولی در گزینه‌های بعدی این اختیار در هر دو مصراع اتفاق افتاده است و با بررسی هجاهای اول متوجه این موضوع می‌شویم.



گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

دا ر مز زل / ف س یا هش / گ ل چن دان / ک م پرس  
 - UU / - - UU / - - UU / - - UU /  
 ک چ نان زو / ش د ام بی / س ر سا مان / ک م پرس  
 - UU / - - UU / - - UU / - - UU /

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن. در رکن اول این بیت به جای فعلاتن، فاعلاتن آورده شده است.  
 تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱:

ن ما ز شا / م م ن دو / س خن ن شس / ت ب هم  
 - UU / - U - UU / - UU / - UU /  
 گ رف ت دا / م ن شا دی / ش کس ت گر / د ن غم  
 - UU / - U - UU / - UU / - UU /

مفاعلهن فعلاتن مفاعلهن فعلن. هیچ اختیار وزنی در این بیت استفاده نشده است.

گزینه ۲:

گ دا ک مد / ح شه ک ند / ب ود ز شا / ه کارها  
 - U - U / - U - U / - U - U / - U - U /  
 ز حب ب مه / ر عش ق او / گ رف ت دل / ق را رها  
 - U - U / - U - U / - U - U / - U - U /

مفاعلهن مفاعلهن مفاعلهن مفاعلهن. در این بیت هیچ‌گونه اختیار وزنی استفاده نشده است.

گزینه ۳:

بس ت ی زل / ف او س دل / ای د ل زا / ن کی س او  
 - UU - UU / - UU - / - UU - / - UU - /  
 خس ت ی چش / م او س جان / مر ه م جا / ن کی س او  
 - UU - UU / - UU - / - UU - / - UU - /

مفتعلن مفاعلهن مفتعلن مفاعلهن. در این بیت هیچ‌گونه اختیار وزنی استفاده نشده است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

کی س ک پی / غا م من / ب شه ر شر / وان ب رد  
- U - / - U - U / - U - / - U U -

یک س س خ نز / من ب دان / مرد س س خن / دان ب رد  
- U - / - U U - / - U - / - U U -

مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن. شاعر هجای هشتم و نهم مصراع اول را جابه‌جا کرده است.  
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲:

هر چ ک نی / ب کن م کن / ترک م نی / ن گا ر من  
- U - U / - U U - / - U - U / - U - U -

هر چ ب ری / ب بر م بر / سن گ د لی / ب کار من  
- U - U / - U U - / - U - U / - U - U -

مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن. در این بیت هیچ گونه اختیار وزنی استفاده نشده است.  
گزینه ۳:

ای من غ لا / م روی تو / تا در ت نم / باشد ن فس  
- U - - / - U - - / U U - U / - U - -

در ما ن من / در دس ت تس / تا خرم را / ف یا درس  
- U - - / - U - - / - U - - / - U - -

مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن. در این بیت هیچ گونه اختیار وزنی استفاده نشده است.  
گزینه ۴:

ب نف ش رس / ت از ز مین / ک نا ر جو / ای با ر ها  
- U - U / - U - U / - U - U / - U - U -

و یا گ سس / ت حور عین / ز زل ف خی / ش تا ر ها  
- U - U / - U - U / - U - U / - U - U -

مفاعلن مفاعلن مفاعلن مفاعلن. در این بیت هیچ گونه اختیار وزنی استفاده نشده است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

ه م در خر / در ای قس / م ت خیش  
- U U / - U - U / - - U U -

از ت خا هن / د من ت را / خا هم  
- - U / - U - U / - - / - - U -

فعلاتن مفاعلن فعلن. شاعر در رکن اول به جای فعلاتن، فاعلاتن آورده است.

ابدال: شاعر در دو هجای ماقبل آخر مصراع دوم به جای دو هجای کوتاه یک بلند آورده است.

هجای آخر مصراع اول کشیده و هجای آخر مصراع دوم بلند است و شاعر به ضرورت هر دو را بلند تلفظ کرده است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

دا ر مز زل / ف س یا هش / گ ل چن دان / ک م پرس  
 - U / - - U U / - - U U / - - U  
 ک چ نان زو / ش د ام بی / س ر سا مان / ک م پرس  
 - U U / - - U U / - - U U / - - U

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن. در رکن اول این بیت به جای فاعلاتن، فاعلاتن آورده شده است.  
 تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱:

یع قوب / ا ر ا د دی / د / ز حس رت س / پی د گشت  
 - U - / U - - U / U - U - / U - -  
 وا و از / ای ز مص ر / ب کن عان ن / می ر سد  
 - U - / U - - U / U - U - / U - -

مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن. هجای آخر مصراع اول کشیده و هجای آخر مصراع دوم بلند است و شاعر به ضرورت هر دو را بلند تلفظ کرده است.

گزینه ۳:

آن آ هو / ای س یه چشم / از دا م / ما ب رون شد  
 - - U U / - - / - - U - / U - -  
 یا ران چ / چار سا زم / با این د / ل ر می د  
 U - U / U - - / - - U - / U - -

مفعول فاعلاتن // مفعول فاعلاتن. در هجای سوم و چهارم مصراع اول اختیار قلب استفاده شده است. هم‌چنین هجای آخر مصراع اول بلند و هجای آخر مصراع دوم کوتاه است و شاعر به ضرورت هر دو را بلند تلفظ کرده است.

گزینه ۴:

هم چون ت نا / ز نی نی / سر تا ق دم / ل طا فت  
 - - U / - U - - / - - U / - U - -  
 گی تی ن شان / ن دا د / ای زد ن یا / ف ری د  
 U - U / - U - - / U - U / - U - -

مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن. هجای آخر مصراع اول بلند و هجای آخر مصراع دوم کوتاه است و شاعر به ضرورت هر دو را بلند تلفظ کرده است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

ش ه ر ب شه / ا ر ک و ب کو / در ط ل بت / ش تا ف تم  
 - UU - U / - UU - / - U - U - U -  
 خان ب خا / ن در ب در / جس ت م ت / ن یا ف تم  
 - UU - U / - / - UU - UU - U - U -

مفتعلن مفاعلهن مفتعلن مفاعلهن. هیچ اختیار وزنی در این بیت استفاده نشده است.  
 تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲:

در مح ف لی / ک خر شی / دن در ش ما / ر ذر رست  
 - - U / - U - - / - - U / - U - -  
 خد را ب زر / گ دی دن / شرط ا دب / ن باشد  
 - - U / - U - - / - - UU - UU - U / - U - -

هجای آخر مصراع اول کشیده و هجای آخر مصراع دوم بلند است و شاعر به ضرورت هر دو را بلند تلفظ کرده است.

گزینه ۳:

خ ب ر گل / ب چ من می / آ رند  
 - - / - - UU / - UU -

مژ دی جان / سوی تن می / آ رند  
 - - / - - U - / - UU -

شاعر در رکن اول مصراع دوم به جای فعلاتن، فاعلاتن آورده است.  
 گزینه ۴:

می کوش ب / هر ورق ک / خانی  
 - - / U - U - / UU - -

کان دانش / رات مام / دانی  
 - - / U - U - / - - -

مستفعل فاعلات فعلن. در هجای سوم مصراع دوم ابدال صورت گرفته است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

ح ا ل د ل با / ت گ ف ت ن م / ه و س است

- U - U / - U - U -

س خ ن د ل / ش ن ف ت ن م / ه و س است

- U U - U / - U - U -

فاعلاتن مفاعلهن فعلن. شاعر در رکن اول مصراع اول به جای فعلاتن، فاعلاتن آورده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱:

چ م س ت م ن / ز خ م ا ر / ش با ن بر / خ ی زد

- U - U / - U U - U / - U - U -

ه ز ا ر ف ت / ن و ش و ر ز / ز م ا ن بر / خ ی زد

- U - U / - U U - U / - U - U -

مفاعلهن فعلاتن مفاعلهن فعلن. هیچ اختیار وزنی در این بیت استفاده نشده است.

گزینه ۲:

ص ب ح د و ل ت / م ی د م د ک و / ج ا م ه م چ و ن / آ ف ت ا ب

- U - U / - U - U / - U - U -

ف ر ص ت ی به / ز ی ن ک ج ا با / ش د ب ده ج ا / م ش ر ا ب

- U - U / - U - U / - U - U -

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلهن. هیچ اختیار وزنی در این بیت استفاده نشده است.

گزینه ۴:

ط ی ز م ا ن / ک ن ی ف ل ک / م ژ د ی و ص / ا ل ی ا ر ر ا

- U U - U / - U - U / - U - U -

پ ا ر ای از / م ی ا ن ب بر / این ش ب ا ن / ت ظ ا ر ر ا

- U - U / - U - U / - U - U -

مفتعلن مفاعلهن مفتعلن مفاعلهن. هیچ اختیار وزنی در این بیت استفاده نشده است.

۵۸

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

ای ک ز دی / د غای بی / در د ل ما / ن شس ت ای

- U U / - U / - / - UU - / - U - U - U -

حسن ن ت جل / و می ک ند / وین ه م پر / د بس ت ای

- U U / - U / - / - UU - / - U - U - U -

مفتعلن مفاعله مفتعلن مفاعله. در این بیت هیچ اختیار زبانی استفاده نشده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱:

ب س رت گر / ه م آ فا / ق ب هم جم / ع ش وند

- U U / - U U / - U U / - U U / - U U / -

ن ت وان بر / د ه وای / ت ب رو نز / س ر ما

- U U / - U U / - U U / - U U / - U U / -

هجای آخر مصراع اول کشیده و هجای آخر مصراع دوم بلند است و شاعر هر دو را بلند تلفظ کرده است.

گزینه ۲:

ب ت خد را / ب ش کن خا / ر ذ لیل

- U U / - U U / - U U / - U U / - U U / -

نا م ور شو / ب ف تو وت / چ خ لیل

- U U / - U U / - U U / - U U / - U U / -

در رکن اول مصراع دوم به جای فعلاتن، فاعلاتن آورده شده است.

گزینه ۳:

ز نی چ نان / ک ت بی هی / چ کس زن نیست

- U U / - U U / - U U / - U U / - U U / -

و گر ز نس / ت پ سن دی / د ی د ل / من نیست

- U U / - U U / - U U / - U U / - U U / -

در دو هجای ما قبل آخر مصراع اول ابدال صورت گرفته است.

۵۹

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

ت عم ر خا / ه ص بوری / ک چرخ شع / ب د باز

- U U / - U U / - U U / - U U / - U U / -

ه زا ر با / ر ی زین طر / ف تر ب رن / گی زد

- U U / - U U / - U U / - U U / - U U / -

مفاعله فعلاتن مفاعله فعلن. در دو هجای ماقبل آخر مصراع دوم اختیار ابدال صورت گرفته است.

هجای آخر مصراع اول کشیده و هجای آخر مصراع دوم بلند است و شاعر هر دو را بلند تلفظ کرده است.

۶۰

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۶۱

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در همه گزینه‌ها اختیار بلند تلفظ کردن هجای آخر اتفاق افتاده است جز گزینه ۳.

گزینه ۱: هجای آخر مصراع اول کشیده و هجای آخر مصراع دوم بلند است و شاعر هر دو را بلند تلفظ کرده است.

گزینه ۲: هجای آخر مصراع اول کشیده و هجای آخر مصراع دوم بلند است و شاعر هر دو را بلند تلفظ کرده است.

گزینه ۴: هجای آخر مصراع اول کشیده و هجای آخر مصراع دوم بلند است و شاعر هر دو را بلند تلفظ کرده است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

ای گ ل تا / ز ک بو بی / ز و فانی / س ت را

- UU / - UU / - UU / - UU / -

خ ب رز سر / ز ن ش خا / ر ج فانی / س ت را

- UU / - UU / - UU / - UU / -

شاعر در رکن اول مصراع اول به جای فعلاتن، فاعلاتن آورده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲:

هر ک صی د / او ش ود با / دی گ ری کا / رش ن با شد

- U - / - U - / - U - / - U - / -

وان ک دا غ / او گ رف تز / بن د گی عا / رش ن با شد

- U - / - U - / - U - / - U - / -

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن. در این بیت هیچ اختیار وزنی استفاده نشده است.

گزینه ۳:

م ن مان بن / دی مخ لص / ک ازان رو / ز ک زا دم

- UU / - UU / - UU / - UU / -

د ل جان را / ز ت دی دم / د ل جان را / ب ت دا دم

- UU / - UU / - UU / - UU / -

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن. در این بیت هیچ اختیار وزنی استفاده نشده است.

گزینه ۴:

آخ رز سو / ز د ل شب / های من یا / دا و رید

- U - / - UU / - U - / - U - / -

هم چ شم عم / در م یا ن / ان ج من یا / دا و رید

- U - / - U - / - U - / - U - / -

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن. در این بیت هیچ اختیار وزنی استفاده نشده است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

ت باخ دا / ی خ دن دا / ز کار دل / خش دار

- - / - U - U / - - U U / - U - U

ک رح م گر / ن ک ند مد / دعی خ دا / ب ک ند

- U U / - U - U / - - U U / - U - U

مفاعِلن فعلاَتِن مفاعِلن فعَلن. در هجای ماقبل آخر مصراع اول ابدال صورت گرفته است. همچنین اختیار بلند تلفظ کردن هجای آخر هم در این بیت دیده می‌شود.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱:

یا ر ن کو / روی ب یا / در ص ف مر / دان خ دا

- U U - / - U U - / - U U - / - U U -

هم چ م سی / حاخ ر تن / هل ب زمین / روب س ما

- U U - / - U U - / - U U - / - U U -

مفاعِلن مفاعِلن مفاعِلن مفاعِلن. در این بیت هیچ اختیار وزنی استفاده نشده

گزینه ۳:

ه لاک زین / غ مم ک جان / ن می ش ود / ف دا ی ت

U U - U / - U - U / - U - U / - U - U

ک خر د آ / ب زن د گی / ز لع ل جان / ف زا ی ت

U U - U / - U - U / - U - U / - U - U

مفاعِلن مفاعِلن مفاعِلن مفاعِلن. در این بیت هیچ اختیار وزنی استفاده نشده.

گزینه ۴:

خ شاد لی / ک م دامز / پ ی ن ظر / ن ر ود

- U U / - U U / - - U U / - U - U

ب هر درش / ک ب خانن / ادبی خ بر / ن ر ود

- U U / - U - U / - - U U / - U - U

مفاعِلن فعلاَتِن مفاعِلن فعَلن. در این بیت هیچ اختیار وزنی استفاده نشده.



گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

کی س ک پی / غام من / ب شه ر شر / وان ب رد

- U - / - U - U / - U - / - U U -

یک س خ نز / من ب دان / مر د س خن / دان ب رد

- U - / - U U - / - U - / - U U -

مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن. شاعر هجای هشتم و نهم مصراع اول را جابه‌جا کرده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲:

د رین س را / ی بی ک سی / ک سی ب در / ن می زند

- U - U / - U - U / - U - U / - U - U -

ب دشت پر / م لال ما / پ رن د پر / ن می زند

- U - U / - U - U / - U - U / - U - U -

مفاعلن مفاعلن مفاعلن مفاعلن. در این بیت هیچ اختیار وزنی استفاده نشده است.

گزینه ۳:

من ف ع لم / بر ک ب رم / حاج ت خی / شز ب ر ت

UUU - / - UU - / - UU - / - UU -

ای ق د مت / برس ر من / چن س ر من / بر در ت

UUU - / - UU - / - UU - / - UU -

مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن. در این بیت نیز اختیار قلب استفاده نشده است.

گزینه ۴:

در د عش قی / ک شی د ام / ک م پرس

- U - U / - U - U / - - U -

زه ر هج ری / چ شی د ام / ک م پرس

- U - U / - U - U / - - U -

فاعلاتن فاعلاتن فعلن. هیچ اختیار وزنی در این بیت استفاده نشده است.

www.akoedu.ir

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

او در م / ن / من در و ف / تا د - خل قز پ ی / ما د و ا ن / خن دان  
- - / U - U - / UU - - U - / U - U - / UU - -

هجای آخر مصراع اول کوتاه و هجای آخر مصراع دوم کشیده است و شاعر هر دو را به ضرورت بلند تلفظ کرده است. این بیت فاقد ابدال است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱:

ف غان ک آن / م ه نامه / ر با ن مه / ار گ سل  
- U - U - UU / - U - U / - - UU / - U - U

ب تر ک صح / ب ت یا را / ن خد چ آ / سان گفت  
- U - U - UU / - - UU / - - UU / - - / - U - U

مفاعلتن فاعلتن مفاعلتن فعلن.

هجای آخر مصراع اول کوتاه و هجای آخر مصراع دوم کشیده است و شاعر هر دو را به ضرورت بلند تلفظ کرده است. همچنین در این بیت در دو هجای ماقبل آخر مصراع دوم ابدال اتفاق افتاده است.

گزینه ۳:

هر ک آمد / ب ج هان نق / ش خ را بی / دا رد  
- U - - UU / - - UU / - - / - - UU / - -

در خ را با / ت ب گو یی / د ک هس یا / ر ک جاست  
- U - - UU / - - UU / - - UU / - - / - U - U

وزن: فاعلاتن فاعلتن فاعلتن فعلن.

ابدال: شاعر به جای دو هجای کوتاه در آخر مصراع دوم از یک هجای بلند استفاده کرده است.

هجای آخر مصراع اول بلند و هجای آخر مصراع دوم کشیده است و شاعر هر دو را به ضرورت بلند تلفظ کرده است. شاعر در رکن اول به جای فاعلتن، فاعلاتن آورده است.

گزینه ۴:

ب مه ل تی / ک س په رت / د هد ز را / ه م رو  
- U - U - UU / - U - U / - - UU / - U - U

ت را ک گف / ت ک این زا / ل تر ک دس / تان گفت  
- U - U - UU / - - UU / - - UU / - - / - U - U

ابدال: در دو هجای ماقبل آخر مصراع دوم ابدال صورت گرفته است.

هجای آخر مصراع اول بلند و هجای آخر مصراع دوم کشیده است و شاعر هر دو را بلند تلفظ کرده است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

هر ک آمد / ب ج هان نق / ش خ را بی / دا رد  
- U - - UU / - - UU / - - / - - UU / - -

در خ را با / ت ب گو یی / د ک هس یا / ر ک جاست  
- U - - UU / - - UU / - - UU / - - / - U - U

وزن: فاعلاتن فاعلتن فاعلتن فعلن.

ابدال: شاعر به جای دو هجای کوتاه در رکن آخر مصراع دوم از یک هجای بلند استفاده کرده است.

هجای آخر مصراع اول بلند و هجای آخر مصراع دوم کشیده است و شاعر هر دو را به ضرورت بلند تلفظ کرده است. شاعر در رکن اول به جای فاعلتن، فاعلاتن آورده است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

ه م در خر / د را ی قس / م ت خیش  
 - UU / - U - U / - -  
 از ت خا هن / د من ت را / خا هم  
 - - / - U - U / - -

فاعلاتن مفاعلهن فعلن. شاعر در رکن اول به جای فاعلاتن، فاعلاتن آورده است.

ابدال: شاعر در دو هجای ماقبل آخر مصراع دوم به جای دو هجای کوتاه یک بلند آورده است.

هجای آخر مصراع اول کشیده و هجای آخر مصراع دوم بلند است و شاعر به ضرورت هر دو را بلند تلفظ کرده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲:

هر چ داری / ا گر ب عش / ق د هی  
 - UU / - U - U / - -  
 کاف رم گر / ج وی ز یان / بی نی  
 - - / - U - U / - -

ابدال: شاعر در دو هجای ماقبل آخر مصراع دوم به جای دو هجای کوتاه یک بلند آورده است.

گزینه ۳:

ن مان د تی / ری در تر / ک ش ق ضا / ک ف لک  
 - UU / - UUU / - - - / - U - U  
 سوی د لم / ب س رن گش / ت ام ت حان / ن گ شود  
 - UU / - UU / - - - / - UU / - UU -

مفاعلهن فاعلاتن مفاعلهن فعلن. شاعر جای هجای اول و دوم مصراع دوم را عوض کرده است (ابدال).

هجای آخر مصراع اول بلند و هجای آخر مصراع دوم کشیده است و شاعر به ضرورت هر دو را بلند تلفظ کرده است.

گزینه ۴:

گل ب س لا / م چ م نا / مد ب هار  
 - U - / - UUU / - UU -  
 گه ب س پا / سا مد گل / پی ش خار  
 - U - / - - - / - UU -

مفتعلن مفتعلن فاعلهن. در هجای پنجم و ششم مصراع دوم ابدال صورت گرفته است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

هر ک صی د / او ش ود با / دی گ ری کا / رش ن با شد  
 - - U - / - - U - / - - U - / U - U -  
 وان ک دا غ / او گ رف تز / بن د گی عا / رش ن با شد  
 - - U - / - - U - / - - U - / U - U -

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن. در این بیت هیچ اختیار وزنی استفاده نشده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱:

ای ک سر تا / پای تز گل / خر م نست  
 - U - / - - U - / - - U -

رح م تی کن / برگ دا ی / خر م نست  
 - U - / U - U - / - - U -

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن. هجای آخر مصراع اول کشیده و هجای آخر مصراع دوم بلند است و شاعر به ضرورت هر دو را بلند تلفظ کرده است.

گزینه ۲:

ب گر دا بی / چ می اف تا / د مز غم  
 - - U / - - - U / - - - U

ب تد بی رش / ا می د سا / ح لی بود  
 - - - U / - U - U / - - - U

مفاعیلین مفاعیلین مفاعیلین. هجای آخر مصراع اول بلند و هجای آخر مصراع دوم کشیده است و شاعر به ضرورت هر دو را بلند تلفظ کرده است.

گزینه ۴:

ز من بن یو / ش دل در شا / ه دی بند  
 - - U / - - - U / - - - U

ک حس نش بس / ت ی زی ور / ن با شد  
 - - U / - - U U / - - - U

مفاعیلین مفاعیلین مفاعیلین. هجای آخر مصراع اول کشیده و هجای آخر مصراع دوم بلند است و شاعر به ضرورت هر دو را بلند تلفظ کرده است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

م ل کا ذک / رت گویم / ک ت پا کی / ی خ دایی  
 - - UU / - - UU / - - UU / - - UU  
 ن ر وم جز / ب ه مان ره / ک ت ام را / ه ن مایی  
 - - UU / - - UU / - - UU / - - UU

فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن. در این بیت هیچ اختیار وزنی استفاده نشده است.  
 تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲:

م ن م را / ه رس م تا / ز ی گل  
 - UU / - U - U / - UU

تا گ شایم / ز با ن آ / ت ش دل  
 - U - U / - U - U / - UU

شاعر در رکن اول به جای فعلاتن، فاعلاتن آورده است.  
 گزینه ۳:

دا ر مز زل / ف س یا هیش / گ ل چن دان / ک م پرس  
 - UU / - - UU / - - UU / - - UU

ک چ نان زو / ش د ام بی / س ر سا مان / ک م پرس  
 - UU / - - UU / - - UU / - - UU

شاعر در رکن اول به جای فعلاتن، فاعلاتن آورده است.  
 گزینه ۴:

گر د می بر / س ر بالی / ن م نایی  
 - - UU / - - UU / - - UU

ه م گوین / د ک عم رت / ب س را ید  
 - - UU / - - UU / - - UU

شاعر در رکن اول به جای فعلاتن، فاعلاتن آورده است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گرت هست / س ر / ما / س ر / ری ش / ب جن بان  
 - - U / U - U / - U U / U - -  
 و گر عاشق شاهمی / ر وان باش / ب می دان  
 - - U / U - - U / - - U / U - -

مفاعیل فعولن مفاعیل فعولن. هیچ اختیار وزنی در این بیت استفاده نشده است.  
 تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱:

می کو ش ب / هر و رق ک / خانی  
 - - / U - U - / U U - -

کان دانش / را ت مام / دانی  
 - - / U - U - / - - -

مستفعل فاعلاتن فعلن (مصراع اول) - مفعولن فاعلاتن فعلن (مصراع دوم). شاعر در مصراع دوم هجای سوم به جای دو هجای کوتاه یک هجای بلند آورده است.

گزینه ۳:

ت عم ر خا / ه ص بوری / ک چرخ شع / ب د باز  
 - U U / - U - U / - - U U / - U - U

ه زا ر با / ر ی زین طر / ف تر ب رن / گی زد  
 - - / - U - U / - - U U / - U - U

مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعلن. رد دو هجای ماقبل آخر مصراع دوم اختیار ابدال به کار برده شده است.  
 در این بیت اختیار بلند تلفظ کردن هجای آخر اتفاق افتاده است.

گزینه ۴:

ف لک ب مر / د م نادان / د هد ز ما / م ا مور  
 - U - U - U U / - U - U / - - U U / - U - U

ت اه ل فض / ل ی دانش / ه مین گ نا / هت بس  
 - - / - U - U / - - U U / - U - U

مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعلن. در دو هجای ماقبل آخر مصراع دوم اختیار ابدال به کار برده شده است.  
 در این بیت اختیار بلند تلفظ کردن هجای آخر اتفاق افتاده است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. گزینه‌ی ۴ دارای اختیار وزنی ابدال است.

هر ک آمد / ب ج هان نق / ش خ را بی / دارد

- - / - - / - - / - - / - - / - - / - - / - - / - - / - -

درخ را با / ت ب گویی / د ک هس یا / ر ک جاست

- - / - - / - - / - - / - - / - - / - - / - - / - - / - -

وزن: فاعلاتن فاعلاتن فعلاتن فعلن.

شاعر به جای دو هجای کوتاه در آخر مصراع دوم از یک هجای بلند استفاده کرده است. هجای آخر مصراع اول بلند و هجای آخر مصراع دوم کشیده است و شاعر هر دو را به ضرورت بلند تلفظ کرده است. شاعر در رکن اول به جای فعلاتن، فاعلاتن آورده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی ۱:

کی س ک پی / غام من / ب شه ر شر / وان ب رد

- U - / - U - U / - U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U -

یک س خ نز / من ب دان / مرد س خن / دان ب رد

- U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U -

مفتعلن مفاعلهن مفتعلن فاعلهن. شاعر هجای هشتم و نهم مصراع اول را جابه‌جا کرده است.

گزینه‌ی ۲:

سی ن ی خا / قان ی غم / تان ز ند / ز وصل دم

- U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U -

دع وی عش / ق وصل هم / تا ز س گا / ن کی س او

- U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U -

مفتعلن مفاعلهن مفتعلن مفاعلهن. شاعر در مصراع اول جای پنجم و ششم را عوض کرده است.

گزینه‌ی ۳:

کی س ه نو / ز فر ب هس / بات ا زان / ق وی دلم

- U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U -

چار چ خا / قان ی گر / کی س ر سد / ب لا غ ری

- U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U - / - U -

مفتعلن مفاعلهن مفتعلن مفاعلهن. شاعر در مصراع دوم جای هجای پنجم و ششم را جابه‌جا کرده است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. شاعر می‌تواند فقط در رکن اول به جای فعلاتن، فاعلاتن بیاورد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. گزینه‌ی ۳ در مورد اختیار زبانی است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در سایر گزینه‌ها اختیار وزنی ابدال دیده می‌شود.

- | - - UU | - - U f | - - U -

- | - - UU | - - UU | - - UU

- | - - UU | - - UU | - - UU

تقطیع هجایی بیت:

هجای ماقبل آخر در هر دو مصراع، ابدال دارد یعنی به جای دو هجای کوتاه، یک هجای بلند آمده است.



۷۷

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

شی	لا	ش	قی	ئی	قل	رن	دی	ئی	عا
-	-	-	<del>U</del>	<del>f</del>	-	-	<del>f</del>	-	-
-	<del>U</del>	-	U	-	-	-	U	-	U

گزینه (۱): هجای ماقبل آخر، ابدال است.

گزینه (۳): هجاهای سوم و پنجم، تغییر مصوت کوتاه به بلند.

گزینه (۴): هجاهای دوم و ششم، تغییر مصوت بلند به کوتاه است.

۷۸

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

در اختیار شاعری ابدال، دو هجای کوتاه می‌تواند معادل یک هجای بلند در مصراع دیگر قرار گیرد. در گزینه (۱) هیچ اختیار شاعری به کار نرفته است.

۷۹

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

یست	قی	سا	فش	ک	ی	را	خا	س	م	جا
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
یست	قی	با	<del>می</del>	ه	ی	دا	با	قی	-	با
-	U	-	-	U	U	-	-	-	-	-
	X									
	↓							↓		
	تغییر مصوت بلند به کوتاه							ابدال		

۸۰

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

هر	چ	در	پر	د	ی	شب	را	ز	د	ل	عش	شا	قست
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	⊗	-	-	-
ک	ن	فس	را	ب	ق	یا	مت	ن	ه	ما	نا	ش	وند
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	UU	-
آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن													
ابدال													

←

بلند در نظر گرفتن هجای پایانی

هر دو هجای پایان مصراع‌ها «کشیده» است اما ما آن‌ها را بلند در نظر می‌گیریم. اصل وزن ما «فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن» است که در هر ۲ مصراع به جای «فعلاتن» اول مصراع «فاعلاتن» آمده است و در رکن آخر مصراع اول نیز به جای «فعلن» رکن «فع لن» آمده است که نشانگر «ابدال» است.

۸۱

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در مصراع دوم گزینه‌های ۲ و ۳ و در هر دو مصراع گزینه ۴، شاعر به جای «فعلن» در رکن آخر از «فع لن» استفاده کرده است (وزن همه ابیات «مفاعلتن مفاعلتن مفاعلتن فعلن» است).

۸۲

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

تر	ک	گ	دا	یی	م	کن	ک	کن	ن	چ	ب	یا	بی
-	U	U	-	-	U	-	U	-	-	U	U	-	-
از	ن	ظ	ر	ره	ز	وی	ک	در	ک	ک	ذ	را	ید
-	U	U	⊗	-	U	-	U	-	U	U	U	-	-

↓

تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند

۸۳

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تقطیع بیت:

-UU	--UU	--U	--U
-U	--UU	--UU	--U
ابدال			فاعلاتن به جای فعلاتن
-UU			--UU
فعلن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن

۸۴

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تقطیع هجایی بیت:

عاشق از	دست شد	نیست شُد	د هست شد
- - -	- U -	- UU -	- U -
- UU -	- U -	- UU -	- U -
بل بُ لِ بِلان	مست شد	سوی گُ لِس	نَ لِر سید

در هجای دوم مصراع اول ابدال صورت گرفته است.

۸۵

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تقطیع هجایی بیت گزینه (۲):

ب خ دا بر	ت ک خون	م ن بی چا	ر م ریز
- UU -	- UU -	- UU -	- UU -
فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلن
- UU -	- UU -	- UU -	- -
ک م نا قد	ر ن دا رم	ک ت دس تا	لا بی

۸۶

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

ب نقش بن	دی ی آ ب	ب عطر سا	بی ی باد
- U - U	- U - U	- U - U	- U - U
مفاعلن	فعلاتن	مفاعلن	فعلن

۸۷

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

- -	-U-U	- -f-
- -	-U-U	- -U-

تقطیع هجایی بیت گزینه (۲):

هجای دوم مصراع اول، اختیار زبانی تغییر مصوت بلند به کوتاه دارد.

هجای نهم در هر مصراع ابدال دارد. وزن اصلی:

-UU	-U-U	-UU
فعلاتن	مفاعلن	فعلن

۸۸

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

فَسَم بِ ا	ی ی تو	حید خَط طُ نُق	ط ی خال
- U - U	- - UU -	- U - U	- UU -
ک جر ص حید	ف ی آن عا	ر ضَم کِ تا	بی نیست
- U - U	- - UU -	- U - U	- -
مفاعلن	فعلاتن	مفاعلن	فعلن

۸۹

ن ن ما ی د ت را ز خ ی ش ن شاعر  
 - U U - U - U - - U U : گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تقطیع مصراع گ ۴:  
 فعلاتن | مفاعلن | فعلن

در سایر ابیات اختیار شاعری وجود دارد.

۹۰

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

خر	ز	می	را	د	رو	ن	ها	د	ب	نا
-	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
ب	ن	شا	ط	می	ی	ن	وا	ی	غ	نا
U	U	-	X	U	X	U	-	U	U	-
فعلاتن			مفاعلن				فعلن			

۹۱

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

مس	ت	مز	عش	قی	ز	وا	نی	ست	ک	بی	گا	ن	و	خیش
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
گی	ذ	را	رن	د	ب	بی	ن	د	چ	نیز	مس	ت	م	را
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-

آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

۹۲

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. وزن هر ۴ بیت: مفاعلن مفاعلن فعلن ← در پایان مصراع اول بیت ۱، ۳ و ۴ به جای فعلن (U U -) رکن فع لن (-) آمده است که نشانه‌ی ابدال است.

۹۳

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. صورت سوال وجود ابدال و تغییر کمیت مصوت را خواسته است در حالی که هیچ یک از ابیات گزینه‌ها ابدال ندارد. تمامی ابیات گزینه‌ها بر وزن مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن می‌باشند. به نظر می‌رسد که منظور طراح وجود اختیار شاعری «قلب» و «تغییر کمیت مصوت» در یک رکن (پایه آوایی) است که با این فرض گزینه‌ی ۲ صحیح خواهد بود. در رکن (پایه آوایی) دوم مصراع دوم قلب و تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه وجود دارد.

چا	ر	چ	خا	قا	نی	ء	گر
-	U	U	-	-	U	-	-
کی	س	ر	سد	ب	لا	غ	ری
-	U	U	-	U	-	U	-

۹۴

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در ابیات «الف و ج» اختیارات وزنی (آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن، بلند بودن هجای پایان مصراع و ابدال) به کار رفته و هر دو بیت بر وزن فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن هستند. تشریح گزینه‌های دیگر: بیت «ب» فقط اختیار بلند بودن هجای پایان مصراع دارد. در بیت «د» هم ابدال و بلند بودن هجای پایان مصراع به کار رفته است ولی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن ندارد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تقطیع بیت:

بو	دَ	مُف	تا	دِ	زِ	پا	شو
-	U	-	-	U	U	-	-
بِر	سَ	رِ	کو	یِ	ثُ	اَم	بی
-	U	U	-	U	U	-	-
فاعلاتن				فاعلاتن			
قِ	تُ	دَس	تم	بِ	گِ	رِفت	
U	U	-	-	U	U	-	
سَ	زُ	بی	پا	آ	ورد		
U	U	-	-	-	-		
فاعلاتن				فعلن			

اختیارات شاعری بیت: ۱- آوردن «فاعلاتن» به جای «فاعلاتن» در رکن آغازین دو مصراع: اختیار وزنی ۲- ابدال (آوردن هجای بلند به جای دو هجای کوتاه در رکن پایانی مصراع دوم): اختیار وزنی ۳- تبدیل هجای کشیده‌ی پایان دو مصراع به هجای بلند (= بلند بودن هجای پایانی دو مصراع): اختیار وزنی ۴- امکان حذف همزه در هجای سوم مصراع اول: اختیار زبانی بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- اختیارات وزنی: ۱- آوردن «فاعلاتن» به جای «فاعلاتن» در رکن آغازین مصراع اول ۲- تبدیل هجای کشیده‌ی پایان دو مصراع به هجای بلند (= بلند بودن پایانی دو مصراع) ۳- ابدال (آوردن یک هجای بلند به جای دو هجای کوتاه کنار هم در رکن پایانی دو مصراع) ۳- اختیارات وزنی: تبدیل هجای کشیده‌ی پایان دو مصراع به هجای بلند (= بلند بودن هجای پایانی دو مصراع) / اختیارات زبانی: - ۴- اختیارات وزنی: / اختیارات زبانی: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه (کسره‌ی اضافه) در هجای ششم و یازدهم مصراع دوم (دو اختیار زبانی)

۹۶

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تقطیع بیت گزینه ۱:

<del>UU</del>	-	-	U	U	-	-	UU	-	-	U	-
ابدال											
-	-	-	U	U	-	-	UU	-	-	U	U

فاعلاتن به جای فاعلاتن

۹۷

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تقطیع هجایی بیت گزینه ۱:

بِ	زَن	دِ	گِی	نَ	نِ	شَس	تِی	بِ	پَه	لُ	وِیَم	هَر	گِز
-	U	-	U	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-
-	U	-	U	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-

مصراع اول هجای یازدهم تغییر مصوت بلند به کوتاه و در همان مصراع هجای ماقبل آخر ابدال صورت گرفته است.

۹۸

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تقطیع هجایی بیت:

-	U	<del>U</del>	-	U	U	-	-	U	-	-	<del>X</del>	-
<del>U</del>	U	-	-	U	U	-	-	U	-	-	UU	-

در هجای دوم مصراع اول ابدال صورت گرفته است یعنی در مقابل دو هجای کوتاه یک هجای بلند آمده است. بیت در وزن دوری سروده شده است.

۹۹

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

ح	دی	ث	خا	م	م	جو	یی	د	دَر	ر	سا	ل	ی	ما
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
ب	مه	ر	دا	غ	ر	سی	دَس	ت	بَر	گ	لا	ل	ی	ما
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در هجای هفتم مصراع اول ابیات گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ اختیار وزنی ابدال به کار رفته است اما بیت گزینه ۲ فاقد این اختیار شاعری است.

۱۰۰

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. وزن مصراع، «مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن» است، اما شاعر در رکن سوم این مصراع،

به جای رکن «مفتعلن» از «مفاعلن» استفاده کرده که اختیار وزن قلب به شمار می‌رود. تقطیع بیت:

دَس	تِ	کَ	سی	بَر	نَ	رِ	سَد	بِ	شَا	خِ	هُو
-	U	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-

وی	یَ	تِ	ثُ
-	U	U	/
-			

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در هجای پنجم از اختیار زبانی «تبدیل مصوت بلند به کوتاه»، در هجاهای دهم و دوازدهم

از اختیار زبانی «امکان حذف همزه» و در پایان مصراع (هجای چهاردهم) اختیار وزنی «بلند بودن هجای پایان مصراع» استفاده شده است. تقطیع بیت:

هَ	زَا	رَ	سَخ	تِ	اَ	گَر	بِر	هَ	نَا
U	-	U	-	/	U	-	-	U	-

یَ	دَا	سَا	ئَسْت
U	-	-	-

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. شاعر در مصراع دوم، به جای دو هجای کوتاه کنار هم (هجای سوم و چهارم) یک هجای بلند استفاده کرده که اختیار شاعری «ابدال» است.

زاکل	چش	م	پ	رز	خ	ما	ر	ستر	مست
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-
پر	خو	دا	زم	د	دی	د	پی	وست	-
-	-	-	-	U	-	U	-	-	-

وزن بیت: مفعول مفاعیلن فعولن (بحر هزج مسدس اخرب مقبوض محذوف)  
تقطیع و وزن بیت در سایر گزینه‌ها:

(۱) بیت در وزن «مفعول مفاعیلن فعولن» (بحر هزج مسدس اخرب مقبوض محذوف) سروده شده است، تقطیع بیت:

بُر	دو	د	ل	عا	ش	قا	ن	آ	فاق
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-
پید	چید	د	ب	رال	د	ز	ف	چُن	شست
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-

(۲) بیت در وزن «مفعول مفاعیلن فعولن» (بحر هزج مسدس اخرب مقبوض محذوف) سروده شده است، تقطیع بیت:

آن	در	ع	ج	بم	ک	چش	م	اکل	ماه
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-
نا	خر	د	ش	را	ب	چُن	ش	ود	مست
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-

(۴) بیت در وزن «مفعول مفاعیلن فعولن» (بحر هزج مسدس اخرب مقبوض محذوف) سروده شده است، تقطیع بیت:

تا	عز	م	ج	فا	د	رُس	ت	گر	دو
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-
دس	ت	ه	م	عا	ش	قا	ش	بش	گست
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-



گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. بیت گزینه‌ی ۲ - تقطیع (نشانه‌گذاری) هجایی:

ب - یا و کش تی ی ما در ش ط ش را بن داز  
 — — | — U ~~U~~ U | — — U ~~U~~ | — U — U  
 — — | — U — U | — — U U | — U — U

در هجای ماقبل آخر در دو مصراع اختیار وزنی ابدال صورت گرفته است. یعنی وزن رکن آخر به جای فع لن (-) باید فعلن (U U-) باشد.

گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. بیت گزینه‌ی ۱:

— U U | ~~U~~ — U U | — — U ~~U~~ | — — U —  
 — — | — — U U | — — U U | — — U U  
 ابدال

در مصراع اول هجای پنجم تغییر مصوت بلند به کوتاه، و در هجای دوازدهم تغییر مصوت کوتاه به بلند صورت گرفته است، در مصراع دوم، هجای ماقبل آخر، ابدال صورت گرفته است.

گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. مستفعل

تقطیع هجایی: از طاع ت علم نر د بانی کن

- - - U - U - U U - -

وکن گه بر شو ب کو ک ب جو زا

- - ~~U~~ | U - U - | - - -

مفعولن فاعلات مفعولن

در هجای سوم مصراع دوم (ب)، اختیار وزنی ابدال صورت گرفته است و وزن مستفعل (- U U) به مفعولن (-) تبدیل شده است.

گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. بیت گزینه‌ی ۴:

U -	- - -	- U -	<del>U</del> U U -
- U -	- U U -	- U -	- - -

تقطیع هجایی:

در مصرع اول، رکن سوم، هجای دوم (دَم) ابدال صورت گرفته است. یعنی شاعر در مقابل دو هجای کوتاه مصرع مقابل یک هجای بلند آورده است. (UU). در مصرع دوم، رکن اول، هجای دوم (یَد) ابدال وجود دارد. پس در بیت فوق دو مورد ابدال صورت گرفته است.

گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه‌ی ۱، اختیار وزنی ابدال به کار رفته است. تقطیع هجایی بیت:

U	<del>U</del>	U U -	- U -	- U U -
U	- - -	- U -	- U U -	- U U -

هجای نهم در مصراع دوم ابدال دارد یعنی هجای بلند - (گَر) در مقابل دو هجای کوتاه مصراع اول قرار گرفته است. ناگفته نماند چون وزن همه‌ی ابیات دوری است هجای کشیده‌ی پایان نیم مصراع در بعضی ابیات بلند می‌شود. (ر. ک. وزن دوری) سایر ابیات فاقد اختیار وزنی ابدال هستند.

گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. بیت گزینه‌ی ۱:

U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U
U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U

در هجای ماقبل آخر مصراع دوم اختیار وزنی ابدال صورت گرفته است. یعنی شاعر به جای دو هجای کوتاه، یک هجای بلند آورده است.

۱۱۰

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

- | - | - - UU - - UU - - /<sub>U</sub> -  
 ابدال  
 - | UU | - - UU - ~~UU~~ - - U -

در هجای دوم مصراع اول، تغییر مصوت بلند به کوتاه صورت گرفته است. هجای ماقبل آخر مصراع اول هم ابدال دارد.

۱۱۱

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

گویی ک ن دا رد ب ج ها ک پی ش ی دی گر | جز آن ک ک ند با م ن بی چا ر ج فای  
 - - UU - - UU - - UU - - | - - UU - - UU - - UU - -

در بیت فوق اختیار ابدال وجود ندارد.

۱۱۲

۱۱۳

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. وزن بیت مفتعلن مفتعلن فاعلن. در این بیت در هجای چهارم مصراع اول و هجای اول و چهارم مصراع دوم، اختیار بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه وجود دارد. در هجای دوم مصراع اول مصوت بلند «ی» کوتاه تلفظ شده است.

هس	تِ	یِ	تُ	صو	رَ	ت	پی	ون	د	نی
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-
تُ	بِ	کِ	سُ	کس	بِ	تُ	ما	نن	د	نی
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-

۱۱۴

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. وزن بیت «مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن» / هجاهای پنجم و ششم مصراع دوم باید با هم جابه‌جا شوند و این جابه‌جایی سبب ایجاد اختیار وزنی قلب شده است.

کی	سِ	هَ	نو	ز	فر	بِ	است	با	تُ	ءَ	زان	قَ	وی	دِ	لم
-	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-
چا	رِ	چ	خا	قا	نِ	یَ	گر	کی	سِ	رِ	سد	بِ	لا	غِ	ری
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-

- U U	- - U U	- ØUU	- - $\bar{U}$ U	تقطیع هجایی:
Ø - -	- - U U	- - U U	- - U -	
ابدال (هجای بلند در مقابل دو هجای کوتاه)			فاعلاتن به جای فاعلاتن	

در مصرع اول هجای دوم طبق اختیار زبانی مصوت بلند (ی) کوتاه شده است. در همان مصرع هجای هفتم، طبق اختیار زبانی مصوت کوتاه بلند شده است. اختیار وزنی: رکن اول مصرع دوم، فاعلاتن به جای فاعلاتن آمده است. همان مصرع در هجای سیزدهم اختیار وزنی ابدال صورت گرفته است.

www.akoedu.ir

گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است.

تبدیل فعلاتن به فاعلاتن		تبدیل مصوت کوتاه به بلند		تبدیل مصوت کوتاه به بلند		تبدیل مصوت کوتاه به بلند		تبدیل فعلاتن به فاعلاتن	
یا	د	ر	ت	پ	ث	پ	س	د	ابدال
-	U	-	U	U	U	U	-	-	↓
لب	گ	ر	ن	پ	د	پ	م	پ	↑
-	U	-	U	U	-	U	U	U	↑
تبدیل فعلاتن به فاعلاتن		تبدیل مصوت کوتاه به بلند		تبدیل مصوت کوتاه به بلند		تبدیل مصوت کوتاه به بلند		تبدیل مصوت کوتاه به بلند	
تبدیل فعلاتن به فاعلاتن		تبدیل مصوت کوتاه به بلند		تبدیل مصوت کوتاه به بلند		تبدیل مصوت کوتاه به بلند		تبدیل مصوت کوتاه به بلند	
تبدیل مصوت حذف		تبدیل مصوت حذف		تبدیل مصوت حذف		تبدیل مصوت حذف		تبدیل مصوت حذف	
بلند به کوتاه همزه		بلند به کوتاه همزه		بلند به کوتاه همزه		بلند به کوتاه همزه		بلند به کوتاه همزه	
رو	زی	م	ک	ز	س	ر	ت	بی	ابدال
-	U	U	U	-	-	U	U	-	↓
یا	ف	ق	ی	پ	ه	پ	م	دو	↑
-	U	U	U	-	-	U	U	-	↑
تبدیل فعلاتن به فاعلاتن		تبدیل مصوت بلند به کوتاه		تبدیل مصوت بلند به کوتاه		تبدیل مصوت بلند به کوتاه		تبدیل مصوت بلند به کوتاه	
تبدیل مصوت حذف		تبدیل مصوت حذف		تبدیل مصوت حذف		تبدیل مصوت حذف		تبدیل مصوت حذف	
بلند به کوتاه همزه		بلند به کوتاه همزه		بلند به کوتاه همزه		بلند به کوتاه همزه		بلند به کوتاه همزه	
بلند بودن هجای پایانی مصراع		بلند بودن هجای پایانی مصراع		بلند بودن هجای پایانی مصراع		بلند بودن هجای پایانی مصراع		بلند بودن هجای پایانی مصراع	

اختیارات زبانی:

- ۱- هجای ۸ مصراع اول (تبدیل مصوت کوتاه به بلند)
- ۲- هجای ۱۱ مصراع اول (تبدیل مصوت کوتاه به بلند)
- ۳- هجای ۷ مصراع دوم (تبدیل مصوت کوتاه به بلند)
- ۴- هجای ۲ مصراع سوم (تبدیل مصوت بلند به کوتاه)
- ۵- هجای ۳ مصراع سوم (حذف همزه)
- ۶- هجای ۵ مصراع چهارم (تبدیل مصوت بلند به کوتاه)
- ۷- هجای ۶ مصراع چهارم (حذف همزه)
- ۸- هجای ۷ مصراع چهارم (حذف همزه)

اختیارات وزنی:

- ۱- رکن اول مصراع اول (تبدیل فعلاتن به فاعلاتن)
- ۲- هجای ۱۳ مصراع اول (ابدال)
- ۳- رکن اول مصراع دوم (تبدیل فعلاتن به فاعلاتن)
- ۴- هجای ۱۵ مصراع دوم (بلند بودن هجای پایانی مصراع)
- ۵- رکن اول مصراع سوم (تبدیل فعلاتن به فاعلاتن)
- ۶- هجای ۱۳ مصراع سوم (ابدال)
- ۷- رکن اول مصراع چهارم (تبدیل فعلاتن به فاعلاتن)
- ۸- هجای ۱۵ مصراع چهارم (بلند بودن هجای پایانی مصراع)

گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است.  
تقطیع گزینه‌ی (۳):

به‌کار رفتن فاعلاتن به‌جای فعلاتن

بود	نَد	وَاِز	دَش	م	هَـ	اِيْز	زَل	اَ	ز	رَو	اَز	عَشِق
∅-	U	U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U
زود	رَف	کَا	رِيْن	بَـ	دَاشْت	هِي	رِ	رِ	رِ	دَل	دَر	کِ
∅-	-	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U

↑ ابدال

به‌کار رفتن فاعلاتن به‌جای فعلاتن

در این بیت از اختیار «تغییر کمیت مصوت‌ها» استفاده نشده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱)

تبدیل مصوت کوتاه به بلند

↑ ابدال

زود	رَف	گَا	اَف	نِ	مَـ	نِ	نُو	جُـ	بِـ	صَح	نَا	دِـ	پَنـ
∅-	-	-	-	U	U	∅	-	U	U	-	-	U	-
زود	رَف	مَا	بِیـ	یِـ	خُو	یِـ	بَدِـ	بِـ	تَلِخ	تِـ	بِـ	بِـ	شَر
∅-	-	-	-	U	∅	U	-	U	U	∅	∅	U	-

↑ ابدال

تبدیل مصوت کوتاه به بلند

تبدیل مصوت بلند به کوتاه

به‌کار رفتن فاعلاتن به‌جای فعلاتن

(۲)

تبدیل مصوت کوتاه به بلند

↑ ابدال

رد	گِیـ	دِیـ	لَنـ	بِـ	لِیْبَدِـ	تَقِـ	زِـ	عَشِقِـ	یِـ	لِـ	شَعِـ	
-	-	-	-	U	U	-	U	U	∅	U	-	
زود	رَف	زَا	گَلِـ	یِـ	یِـ	شَا	مَا	تَـ	زِـ	بَلِـ	رِـ	شُو
∅-	-	-	-	U	∅	-	-	U	U	-	U	-

↑ ابدال

تبدیل مصوت بلند به کوتاه

به‌کار رفتن فاعلاتن به‌جای فعلاتن

(۴)

تبدیل مصوت کوتاه به بلند

↑ ابدال

بَلِخِـ	زِـ	مِـ	زَخِـ	رَا	تِـ	سُوخِـ	نِـ	مَـ	کَرَدِـ	تَرِـ	گَرَمِـ
-	U	U	-	-	U	U	∅	U	U	-	U

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۱۱۸

تقطیع بیت سؤال:

ابدال		تبدیل مصوت بلند به کوتاه											به‌کار رفتن فاعلاتن به‌جای فعلاتن			
↓		↓														
نیست	ر	کا	بی	ن	د	مر	یز	می	غ	را	مل	اس				
∅-	-	-	-	U	U	-	-	∅	U	-	-	U	-	-	-	-
								↓								
رست	با	را	نا	م	چ	ش	دو	پ	با	بی	ل	نخ				
∅-	-	-	-	U	U	∅	-	U	U	-	U	-	-	-	-	-
						↓										
						↑										
↑		تبدیل مصوت کوتاه به بلند											به‌کار رفتن فاعلاتن به‌جای فعلاتن			
ابدال		تبدیل مصوت کوتاه به بلند											تبدیل مصوت کوتاه به بلند			
فعّلن		فاعلاتن					فاعلاتن					فاعلاتن				

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ۱۱۹

- گ (۲) وزن مصراع: مفاعلن فاعلاتن مفاعلن فعّلن: (۱) حذف همزه کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند  
 گ (۳) وزن مصراع: مفاعلن فاعلاتن مفاعلن فعّلن: (۱) حذف همزه (۲) ابدال (۳) بلند تلفظ کردن هجای پایان مصراع  
 گ (۴) وزن مصراع: مفاعلن فاعلاتن مفاعلن فعّلن: (۱) حذف همزه (۲) بلند تلفظ کردن هجای پایان مصراع  
 گ (۱) وزن مصراع: مفاعلن فاعلاتن مفاعلن فعّلن: فاقد اختیارات شاعری

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در رکن اول به جای «فاعلاتن»، فاعلاتن آمده است. در واژه‌ی «نثار» و «قدم» کسره‌ی

اضافه، بلند تلفظ شده است. در رکن آخر مصراع اول «ابدال» صورت گرفته است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در این بیت همزه‌ی استماع باید حذف شود و... مصوت بلند پایان «مستی» کوتاه باید

تلفظ شود. «واو» عطف در مصراع دوم، بلند تلفظ می‌شود.

گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. ۱۲۲

$\begin{array}{c} \times \\ - \\ - \\ - \\ \times \\ \text{فع لن} \end{array}$	$\begin{array}{c} - \\ - \\ \cup \cup \\ - \\ - \\ \cup \cup \\ \text{فعالتن} \end{array}$	$\begin{array}{c} \text{مفعولن} \\ - \\ - \\ \times \\ - \\ - \\ \cup \cup \\ \text{فعالتن} \\ - \\ \cup \cup \end{array}$	$\begin{array}{c} - \\ - \\ \cup \cup \\ - \\ \cancel{\cup} \cup \cup \\ \text{فعالتن} \end{array}$
تقطیع بیت:			

فعالن = وزن اصلی

هجای پنجم در مصراع اول و هجاهای ماقبل پایان هر دو مصراع ابدال دارند. یعنی به جای دو هجای کوتاه، یک هجای بلند آمده است.

گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. ۱۲۳

$\begin{array}{c} \text{فاعلن} \\ - \\ \cup \\ - \\ \cup \\ \text{فاعلن} \end{array}$	$\begin{array}{c} \text{مفتعلن} \\ - \\ \cup \cup \\ - \\ \cup - \cup \\ \text{مفاعلن} \end{array}$	$\begin{array}{c} \text{فاعلن} \\ - \\ - \\ \cup \\ - \\ \cup \\ \text{فاعلن} \end{array}$	$\begin{array}{c} \text{مفتعلن} \\ - \\ \cup \cup \\ - \\ \cup - \cup \\ \text{مفاعلن} \end{array}$
---	---	--	---

با تطبیق ارکان دو مصراع در می‌یابیم که در مصراع دوم اختیار وزنی قلب (جابه‌جایی هجای کوتاه و بلند) صورت گرفته است و به جای وزن مفتعلن (- UU-) مفاعلن (- U-U-) آمده است.



هر	چ	دَر	پَر	دِ	یِ	شَب	را	زِ	دِ	لِ	عُش	شا	قسمت	
-	-	U	-	U	U	-	-	U	U	<del>U</del>	-	-	-	
کاف	نَ	فَس	را	بِ	قِ	یا	مت	نَ	هَ	ما	نا	شِ	نَ	وند
-	-	U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلاتن		فاعلاتن			فاعلاتن		فعلن	

در هر دو مصراع زکن اول، فاعلاتن (- - U -) به جای فعلاتن (U U -) آمده است. در مصراع اول در هجای ماقبل آخر طبق اختیار وزنی «ابدال» صورت گرفته است یعنی به جای دو هجای کوتاه مقابل، یک هجای بلند (شا) آمده است.

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. تقطیع هجایی: ۱۲۵

مان سل	لق عل ت د	بن در د بو
- -	- - U U	- - U -
رست ب د	تا رف ت د	د من ک ب
- U U	- - U U	- - U U
فعلن	فعلاتن	فعلاتن

رکن اول در مصراع اول به جای فعلاتن، فاعلاتن آمده است. در هجای نهم (ماقبل آخر) همان مصراع اختیار وزنی ابدال صورت گرفته است (ستل)

گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه‌ی ۴ اختیار وزنی ابدال وجود ندارد. ۱۲۶

- U - | - UU - | - UU -

- U - | - UU - | - UU -

هجای دو مصراع

در سایر ابیات دیگر گزینه‌ها ابدال وجود دارد که با علامت مشخص شده است.

- U - | - UU - | - UU -

گزینه‌ی ۱ - U - | - UU - | - ~~UU~~ -

در رکن نخست مصراع اول، «مفعولن» به جای «مفتعلن»

- U - | - ~~UU~~ - | - UU -

گزینه‌ی ۲ - U - | - UU - | - UU -

در رکن دوم مصراع دوم، «مفعولن» به جای «مفتعلن»

- U - | - UU - | - ~~UU~~ -

گزینه‌ی ۳ - U - | - UU - | - UU -

در رکن نخست مصراع دوم، «مفعولن» به جای «مفتعلن»

۱۲۷

گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است.

دشت	ی	ری	وا	ب	هم	گ	سن	گ	ل	سی	چ	ک	ند	سی
-	U	/	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-
فعلن			فعلاتن			فعلاتن			فاعلاتن			تقطیع هجایی: فعلاتن		

اختیار زبانی تغییر مصوت بلند به کوتاه در هجای سیزدهم مصراع اول

اختیار وزنی فاعلاتن به جای فعلاتن در رکن اول مصراع دوم و تبدیل هجای کشیده به بلند در پایان مصراع اول

۱۲۸

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. اختیار وزنی قلب آن است که شاعر به ضرورت وزن می‌تواند یک هجای بلند و یک

هجای کوتاه کنار هم را جابه‌جا کند یعنی به جای «- U» می‌تواند «U -» بیاورد و برعکس. این اختیار شاعری کم است و آن هم در مفعّلن (- UU -) و مفاعّلن (U - U -) رخ می‌دهد.

گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. ۱۲۹

به	ک	ز	به	ر	سُ	خن	بر	نَد	گ	شا	ید	زَ	باکتر
-	U	U	-	U	-	-	-	U	U	-	-	U	-
گر	نَد	تَد	وا	ند	ک	مرد	سُ	خن	ب	پا	یاکتر	بَد	زد
-	U	U	-	-	U	-	U	U	U	-	-	U	-
مفتعلن			فاعلن			مفتعلن			فاعلن				

تشریح سایر گزینه‌ها:

گر	چ	مَد	نیتر	جا	ح	دیث	از	سَد	ر	جانر	می	ک	نم
-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-
نز	د	تَد	آهر	جا	سُ	خن	از	سَد	ر	زر	می	ر	ود
-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-
مفتعلن			فاعلن			مفتعلن			فاعلن				

گزینه‌ی «۱»:

دو	ر	فَد	لک	بر	د	لم	کر	د	ز	جو	ران	چ	کرد
-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	U
خو	ی	تَد	نی	ز	ج	فا	یا	ری	ی	او	می	گَد	ند
-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-
مفتعلن			فاعلن			مفتعلن			فاعلن				

گزینه‌ی «۲»:

عقد	ل	ن	هم	تا	ی	توست	کز	تَد	ز	ند	لا	ف	عشق
-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	U
می	نَد	ش	نا	سد	ح	ریف	خیر	ر	سَد	ری	می	گَد	ند
-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-
مفتعلن			فاعلن			مفتعلن			فاعلن				

گزینه‌ی «۳»:

گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. اما توضیح آن: ۱۳۰

۱- در هجای ۵ مصراع دوم، اختیار زبانی بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه به کار رفته است.

۲- در هجای ۹ مصراع دوم، اختیار زبانی حذف همزه به کار رفته است.

گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. بررسی اختیار شاعری «ابدال» در ابیات:

بیت «ب»: در رکن چهارم مصراع دوم، با استفاده از اختیار «ابدال»، به جای دو هجای کوتاه کنار هم (هجاهای ۱۳ و ۱۴) یک هجای بلند به کار رفته است، به این صورت:

بیت «ج»: در رکن چهارم مصراع اول، با استفاده از اختیار شاعری «ابدال»، به جای دو هجای کوتاه کنار هم (هجاهای ۱۳ و ۱۴) یک هجای بلند به کار رفته است.

www.akoedu.ir

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. تقطیع بیت‌های سؤال:

تبدیل فعلاتن به فاعلاتن  
تبدیل مصوت کوتاه به بلند

ای	د	ل	غم	ز	د	از	هـجـ	ر	ث	مـعـ	لو	مـم	شد
-	U	∅	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-
ک	بـ	ر	تـیـ	غ	مـ	حـبـ	بـتـ	سـ	پـ	زـنـ	دـا	خـ	ای
-	U	∅	-	U	U	-	-	U	U	-	U	U	-

حذف همزه

تبدیل مصوت کوتاه به بلند  
تبدیل فعلاتن به فاعلاتنتبدیل مصوت حذف  
بلند به کوتاه همزه

تبدیل مصوت کوتاه به بلند

هیـجـ	مـر	غ	د	لی	یز	حـطـ	ق	ی	ز	ف	ث	نـ	جـسـت
-	-	∅	U	∅	-	-	U	U	-	∅	U	U	∅
این	چ	دـا	مـیـسـت	ک	دـر	رـهـ	گ	ذ	زـنـ	دـا	خـ	تـ	ای
-	U	-	U	U	-	-	U	U	-	U	U	U	-

حذف همزه

بلند بودن هجای پایانی مصراع

- اختیارات وزنی: ۱- هجای ۱ مصراع اول (تبدیل فعلاتن به فاعلاتن) / ۲- هجای ۱۳ مصراع اول (ابدال) / ۳- هجای ۱ مصراع سوم (تبدیل فعلاتن به فاعلاتن) / ۴- هجای ۱۵ مصراع سوم (بلند بودن هجای پایانی مصراع) / ۵- هجای ۱ مصراع چهارم (تبدیل فعلاتن به فاعلاتن)
- اختیارات زبانی: ۱- هجای ۳ مصراع اول (تبدیل مصوت کوتاه به بلند) / ۲- هجای ۳ مصراع دوم (تبدیل مصوت کوتاه به بلند) / ۳- هجای ۱۱ مصراع دوم (حذف همزه) / ۴- هجای ۴ مصراع سوم (تبدیل مصوت کوتاه به بلند) / ۵- هجای ۶ مصراع سوم (تبدیل مصوت بلند به کوتاه) / ۶- هجای ۷ مصراع سوم (حذف همزه) / ۷- هجای ۱۲ مصراع سوم (تبدیل مصوت کوتاه به بلند) / ۸- هجای ۵ مصراع چهارم (حذف همزه) / ۹- هجای ۱۱ مصراع چهارم (حذف همزه)

گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است.

(۲) بلند بودن هجای پایانی			(۱) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن						تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند				
ماند	پ	تا ه	کو	م	ه	ت	د	د	ش	کش	سر	خ	شا
U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U
شد	خِر	را	خا	ر	س	ع	زا	ن	ن	چیه	گل	ر	جو
-	-	-	-	U	U	U	-	U	U	-	-	U	-
	ابدال												
	(۴) فعلن												
	(۶) بلند بودن هجای پایانی مصراع												
رست	ذو	مَع	فس	ق	ب	ید	را	ش	ن	بر	ل	د	عند
U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U
شد	خِر	را	ها	ب	د	د	بُر	ن	ن	زار	با	پ	گل
-	-	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-
	ابدال												
	(۹) ابدال												
	(۷) بلند بودن هجای پایانی مصراع												
	(۵) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن												
	(۳) فعلاتن												
	(۱) تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند												
	(۲) بلند بودن هجای پایانی مصراع												

گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است.

(۲) بلند بودن هجای پایانی مصراع			(۱) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن						تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند				
ماند	پ	تا ه	کو	م	ه	ت	د	د	ش	کش	سر	خ	شا
U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U
شد	خِر	را	خا	ر	س	ع	زا	ن	ن	چیه	گل	ر	جو
-	-	-	-	U	U	U	-	U	U	-	-	U	-
	ابدال												
	(۴) فعلن												
	(۶) بلند بودن هجای پایانی مصراع												
رست	ذو	مَع	فس	ق	ب	ید	را	ش	ن	بر	ل	د	عند
U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U	U
شد	خِر	را	ها	ب	د	د	بُر	ن	ن	زار	با	پ	گل
-	-	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-
	ابدال												
	(۹) ابدال												
	(۷) بلند بودن هجای پایانی مصراع												
	(۵) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن												
	(۳) فعلاتن												
	(۱) تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند												
	(۲) بلند بودن هجای پایانی مصراع												

گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. اگر در ارکان عروضی گزینه‌ی ۳، اختیار وزنی ابدال صورت بگیرد، این ارکان تماماً به مفعولن (---) تبدیل می‌شوند.

گ: ۳: مفتعلن	(-UU-)	فعلاتن	(--UU)	مستفعل	(UU--)
مفعولن		مفعولن		مفعولن	
گ: ۲: فعلاتن	(--UU)	مفاعِل	(UU-U)	فَعْلن	(-UU)
مفعولن		مفعولن		مفعولن	
گ: ۴: مستفعل	(UU--)	فَعْلن	(-UU)	فعلاتن	(U-UU)
مفعولن		مفعولن		مفعولن	
گ: ۱: فعلاتن	(U-UU)	مفتعلن	(-UU-)	مفاعِل	(UU-U)
مفعولن		مفعولن		مفعولن	

گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. تقطیع هجایی: ۱۳۶

خو نِ جِ گر	پِ زز	چِست	گر	شِ دِ	این	تِ کِ
- U U -	- U -	U -	- U U -	- U U -	-	- U U -

۱۳۷

www.akoedu.ir



www.akoedu.ir

www.akoedu.ir

۱۴۲

۱۴۳

۱۴۴

۱۴۵

www.akoedu.ir

www.akoedu.ir

www.akoedu.ir

۱	۱	۲	۳	۴	۳۳	۱	۲	۳	۴	۶۵	۱	۲	۳	۴	۹۷	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴	۳۴	۱	۲	۳	۴	۶۶	۱	۲	۳	۴	۹۸	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴	۳۵	۱	۲	۳	۴	۶۷	۱	۲	۳	۴	۹۹	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴	۳۶	۱	۲	۳	۴	۶۸	۱	۲	۳	۴	۱۰۰	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴	۳۷	۱	۲	۳	۴	۶۹	۱	۲	۳	۴	۱۰۱	۱	۲	۳	۴
۶	۱	۲	۳	۴	۳۸	۱	۲	۳	۴	۷۰	۱	۲	۳	۴	۱۰۲	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴	۳۹	۱	۲	۳	۴	۷۱	۱	۲	۳	۴	۱۰۳	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴	۴۰	۱	۲	۳	۴	۷۲	۱	۲	۳	۴	۱۰۴	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴	۴۱	۱	۲	۳	۴	۷۳	۱	۲	۳	۴	۱۰۵	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴	۴۲	۱	۲	۳	۴	۷۴	۱	۲	۳	۴	۱۰۶	۱	۲	۳	۴
۱۱	۱	۲	۳	۴	۴۳	۱	۲	۳	۴	۷۵	۱	۲	۳	۴	۱۰۷	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴	۴۴	۱	۲	۳	۴	۷۶	۱	۲	۳	۴	۱۰۸	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴	۴۵	۱	۲	۳	۴	۷۷	۱	۲	۳	۴	۱۰۹	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴	۴۶	۱	۲	۳	۴	۷۸	۱	۲	۳	۴	۱۱۰	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴	۴۷	۱	۲	۳	۴	۷۹	۱	۲	۳	۴	۱۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۶	۱	۲	۳	۴	۴۸	۱	۲	۳	۴	۸۰	۱	۲	۳	۴	۱۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴	۴۹	۱	۲	۳	۴	۸۱	۱	۲	۳	۴	۱۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴	۵۰	۱	۲	۳	۴	۸۲	۱	۲	۳	۴	۱۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴	۵۱	۱	۲	۳	۴	۸۳	۱	۲	۳	۴	۱۱۵	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴	۵۲	۱	۲	۳	۴	۸۴	۱	۲	۳	۴	۱۱۶	۱	۲	۳	۴
۲۱	۱	۲	۳	۴	۵۳	۱	۲	۳	۴	۸۵	۱	۲	۳	۴	۱۱۷	۱	۲	۳	۴
۲۲	۱	۲	۳	۴	۵۴	۱	۲	۳	۴	۸۶	۱	۲	۳	۴	۱۱۸	۱	۲	۳	۴
۲۳	۱	۲	۳	۴	۵۵	۱	۲	۳	۴	۸۷	۱	۲	۳	۴	۱۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۴	۱	۲	۳	۴	۵۶	۱	۲	۳	۴	۸۸	۱	۲	۳	۴	۱۲۰	۱	۲	۳	۴
۲۵	۱	۲	۳	۴	۵۷	۱	۲	۳	۴	۸۹	۱	۲	۳	۴	۱۲۱	۱	۲	۳	۴
۲۶	۱	۲	۳	۴	۵۸	۱	۲	۳	۴	۹۰	۱	۲	۳	۴	۱۲۲	۱	۲	۳	۴
۲۷	۱	۲	۳	۴	۵۹	۱	۲	۳	۴	۹۱	۱	۲	۳	۴	۱۲۳	۱	۲	۳	۴
۲۸	۱	۲	۳	۴	۶۰	۱	۲	۳	۴	۹۲	۱	۲	۳	۴	۱۲۴	۱	۲	۳	۴
۲۹	۱	۲	۳	۴	۶۱	۱	۲	۳	۴	۹۳	۱	۲	۳	۴	۱۲۵	۱	۲	۳	۴
۳۰	۱	۲	۳	۴	۶۲	۱	۲	۳	۴	۹۴	۱	۲	۳	۴	۱۲۶	۱	۲	۳	۴
۳۱	۱	۲	۳	۴	۶۳	۱	۲	۳	۴	۹۵	۱	۲	۳	۴	۱۲۷	۱	۲	۳	۴
۳۲	۱	۲	۳	۴	۶۴	۱	۲	۳	۴	۹۶	۱	۲	۳	۴	۱۲۸	۱	۲	۳	۴

۱۲۹	۱	۲	۳	۴
۱۳۰	۱	۲	۳	۴
۱۳۱	۱	۲	۳	۴
۱۳۲	۱	۲	۳	۴
۱۳۳	۱	۲	۳	۴
۱۳۴	۱	۲	۳	۴
۱۳۵	۱	۲	۳	۴
۱۳۶	۱	۲	۳	۴
۱۳۷	۱	۲	۳	۴
۱۳۸	۱	۲	۳	۴
۱۳۹	۱	۲	۳	۴
۱۴۰	۱	۲	۳	۴
۱۴۱	۱	۲	۳	۴
۱۴۲	۱	۲	۳	۴
۱۴۳	۱	۲	۳	۴
۱۴۴	۱	۲	۳	۴
۱۴۵	۱	۲	۳	۴
۱۴۶	۱	۲	۳	۴
۱۴۷	۱	۲	۳	۴
۱۴۸	۱	۲	۳	۴
۱۴۹	۱	۲	۳	۴
۱۵۰	۱	۲	۳	۴

www.akoedu.ir